

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
P.O. BOX 03206 • 6116 ST. CLAIR AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXVI Gruodis - December 3, 1981 Nr. 47

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Santykliai su sovietais

Tarp šaltojo karo ir detentės

Vytautas Meškauskas

Iš praeities patyrimo žiūrint į ateitį galima prileisti, kad prasidėsiančios derybos su sovietais tęsis metų metus ir galų gale bus prieita prie kio nors susitarimo, kaip SALT II, kuris nieko nepakeitė. Kad toks 'scenarijus' yra galimybių ribose, per David Brinkley TV programą užpeireitą sekmadienį pritarė ir Valstybės Sekretorius Haig. Turėdama skaitytis su vidaus nuotakomis, Washingtono administracija dažnai turi sutikti su tuo, ko vengti ją skatina sveikas instinktas.

Per rinkiminę kampaniją ir beveik per visus pirmuosius savo kadencijos metus Reaganas teisingai vertino sovietus, vadindamas juos tikrais žulikų ir melagių vardais. Sovietai į tai atsakė 'taikos ofenzyva', siūlydami tuojau pradėti derybas apie viską. Derybų iš principo administracija niekada nebuvo atsisakiusi, tačiau prieš jas ji visai logiškai siekė sustiprinti savo karines pozicijas, nes 'sausio niekas neklauso'. Toks nusistatymas susilaukė smarkios opozicijos, nes visų pirma reikalauja didelių išlaidų, o antra - pradėta abejoti dėl jo tikslingumo. Kas iš to, kad ginklavimosi lenktynėse galima būtų sovietus pra-

lenkti: jie jau dabar turi pakankamai atominių ginklų, kad padarytų nepakeliamus nuostolius. Kas iš to, kad po to sovietų miestai bus dar porą kartų sunaikinti -- ten vis tiek jau nebus likę nė gyvos dvasios! Jei prie to pridėsime dar Europos baimę, kad bus kovoje tik iki jos sunaikinimo, turėsime sutikti, kad ginklavimosi lenktynės nebuvo maloni perspektyva.

Visa tai privedė prie Reagano pasiūlymo pradėti derybas artimiausioje ateityje, o ne vėliau. Jo siūlymas abiem pusėm atsisakyti vidutinės distancijos raketų, kurias sovietai jau turi savo apsiginklavime, ir kurių skaičių jie kas penktą dieną padidina po vieną, mainais už susilaikymą nuo 1979 metais nutarto NATO apsiginklavimo 574 panašios rūšies ginklais - namuose ir užsienyje buvo sutiktas jau labai palankiai. N.Y. Times, pvz., Reaganą pavadino 'A Sober Custodian, Not a Cowboy!'

Kiekvienu atveju, prezidentas padarė ėjimą, į kurį sovietai turi vienaip ar kitaip atsakyti. Tiesa, jie iš anksto tokį pasiūlymą atmetė kaip 'propagandos samokslą' ir stengėsi įrodyti, kad faktinai jų SS-20

Lituanistikos Katedros įsteigimo iškilnių metu 1981 m. lapkričio 20 d. Illinois Universitete Chicagoje. Iš kairės: Leonas Rasklavičius, PLB vald. vicepirm., dr. Algis Paulius, PLB vald. sekretorius, Antanas Juodvalkis, Illinois universiteto vicekancleris, dr. Richard M. Johnson, ALI vicepirm., dr. Jonas Valaitis, PLB vald. pirm., Vytautas Kamantas. P. Malėtos nuotr.

ĮSTEIGTA LITUANISTIKOS KATEDRA

Antanas Juodvalkis

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba, pirminkaujama Vytauto Ka-

raketos tik išlygino vakariečių turimą pranašumą, ypač, jei pridėti dar prancūzų ir anglų atominius ginklus, kurie nepriklauso formaliai NATO. Tačiau Reaganas ne tik tai pasiūlė, bet ir konkrečias derybas dėl strateginių ginklų sumažinimo bei suintensyvinti jau 1973 m. prasidėjusius pasikalbėjimus dėl konvencionalių ginklų sumažinimo. Į tokius pasiūlymus jiems jau sunkiau atsakyti, kad tai tik propaganda. Taip sakydami jie patys pasidarys lengvai pažeidžiami prasidėjusiam propagandos kare.

Tuo tarpu po truputį pradėjo atsigausti pozicija Reaganui ne tik sovietų pusėje. Kritikai, aplamai imant, nurodo, kad NATO numatytos vidutinės distancijos 574 raketos ir 'skraidančios bombos' nėra praktiškai reikalingos, nes jau dabar turimais ginklais amerikiečiai yra nuteikti į visus galimus sovietų taikinius, iskaitant ir tuos, į kuriuos numatyta nukreipti tuos 574. O tai reiškia, kad sovietus sunku pabaidyti tais papildomais ginklais. Tuo tarpu SS-20 sovietams būtinai reikalinga lygsvarai ir persvarai įsigyti. Jei jie tas raketas jau turi, sunku patikėti, kad jie sutiktų nuo jų lengvai atsisakyti. O be to, pasiekus lygsvarą atominiuose ginkluose, sunku bus sulaikyti sovietų puolimą konvencionaliniais ginklais vien grąšinant panaudoti atominius. Iš to išvada: reikia paspartinti ne atominių, bet

manto, vykdo V-jo PLB seimo nutarimus bei įsipareigojimus. Trejis metus rinkusi žinias ir studijavusi lituanistikos katedros steigimo galimybes JAV universitetuose, išrinko palankiausią siūlymą ir 1981 m. kovo mėn. 1 d. nutarė katedrą steigti Illinois universitete Chicagoje (University of Illinois Chicago Circle). Universiteto paruoštą sutartį peržiūrėjo teisininkai Povilas Žumbakis ir Saulius Kuprys, įnešę savo pataisas ir padarę kai kuriuos pakeitimus. Po ilgesnių derybų, sutarties tekstas buvo suredaguotas ir PLB valdybos š. m. lapkričio 11 d. posėdyje buvo priimtas, pridėjus kai kurių sutarties punktų savo interpretaciją - memorandumą.

Lituanistikos katedros sutarties iškilmingas pasirašymas įvyko 1981 m. lapkričio 20 d. Illinois universiteto salėje (kamb. 2850), 601 So. Morgan St., Chicago, Ill., dalyvaujant universiteto vadovybei, PLB valdybai, JAV LB Krašto valdybos pirm. V. Kutkui, gen. konsulei Juzei Daužvardienei, vysk. V. Brizgiui, daugelio lietuvių organizacijų atstovams ir veikliesiems visuomenininkams.

Sutartį pasirašė Illinois universiteto Fondo vardu atstovas R. Reid, o Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Fondo vardu — pirm. Vytautas Kamantas ir direktorius dr. Antanas Razma.

Iškilnėms vadovavo buvęs slavų kalbų departamento dekanas, dabar gavęs aukštesnes pareigas, dr. N. Moravcevič. Sveikino universiteto kancleris dr. Riddle, Lietuvos gen. konsulė Juzė Daužvardienė ir slavistikos departament o laikinoji vadovė dr. Simsic.

Iškilnė užsklendė PLB pirm. V. Kamantas, trumpu abiem kalbom padarytu pareiškimu, kad prasideda nauja era lietuvių kalbos, literatūros ir istorijos studijoms, tik reikia įsipareigojimus įgyvendinti. Lituanistikos katedros įsteigimas yra trečias stebūklas, po Lietuvių enciklopedijos išleidimo ir Lietuvių Fondo įsteigimo. Visus lietuvius kvietė ateiti į pagalbą ir savo aukomis prisidėti prie įgyvendinimo šiuo metu lietuvių yra pajėgūs įgyvendinti didelius projektus, išliekančius ateities kartoms.

Lituanistikos katedros finansams telkti sudaromas komitetas, į kurį jau sutiko įeiti Vytautas Vygantas, Stanley Balzekas, jr. ir Irena Baleišienė. Komplektuojami ir kiti nariai, o visuomenė kviečiama rašyti LITHUANIAN WORLD COMMUNITY FOUNDATION vardu ir siųsti šiuo adresu: 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636. Visos aukos yra atleidžiamos nuo mokesčių.

Po pasirašymo įvyko pabendravimas prie vyno ir kavos su paruoštais užkandžiais.

U.S. Tally

WESTERN ALLIES	WARSAW PACT
American	
F-111 fighter-bombers 156	Backfire bombers 65
FB-111A fighter-bombers* 60	Badger bombers 310
F-4 fighter-bombers 244	Blinder bombers 125
A-6/A-7 fighter-bombers 33	Fencer fighter-bombers 480
Pershing-1 missiles 108	Flogger-D fighter-bombers 500
Subtotal 601	SS-20 missiles 270
	SS-4 missiles 340
Allied	SS-5 missiles 40
British Polaris missiles 64	SS-12 missiles 350
French submarine missiles 80	SS-N missiles 57
French land-based missiles 18	Total 2,537
British Vulcan bombers 56	
French Mirage-4 bombers 33	
German Pershing-1 missiles 72	
Subtotal 323	
Total launchers 924	2,537
Approximate total warheads 1,229	3,787

Soviet Tally

American	
F-111 fighter-bombers 156	Backfire bombers 65
FB-111A fighter-bombers* 60	Badger bombers 310
F-4 fighter-bombers 324	Blinder bombers 125
A-6/A-7 fighter-bombers 60	SS-20 missiles 175
Pershing-1 missiles 108	SS-4 missiles 340
Subtotal 708	SS-5 missiles 40
	Total 1,055
Allied	
British Polaris missiles 64	
French submarine missiles 80	
French land-based missiles 18	
British Vulcan bombers 56	
French Mirage-4 bombers 33	
German Pershing-1 missiles 72	
Subtotal 323	
Total launchers 1,031	1,055
Approximate total warheads 1,483	2,035

*U.S.-based but for European theater use
Sources: House Committee on Foreign Affairs;
Congressional Research Service

Galinčios gabenti atominius užtaisus priemonės (raketos ir lėktuvai) amerikiečių ir sovietų apskaičiavimu.

(Nukelta į 2 psl.)

SAVAITINĖ POLITIKOS Apžvalga

Brežnevo kontra-pasiūlymas: jei jūs neįvesite naujų, mes atšauksime kai kurias savo senas raketas! - Kandleris
Schmidtas: tarpininkas ar JAV sąjungininkas?

Brežnevo viešnagė Bonnoje jam davė progos atsakyti į prezidento Reagano pasiūlymą atitraukti iš Europos vidutinės distancijos raketas su atominiiais užtaisais. Kaip jau nurodė pereito Nr. apžvalgoje, tikėtis sutikimo būtų per daug. Kam jam atsisakyti nuo ginklų, kurie sudaro persvarą jėgų balanse? Už tat Bonnoje Brežnevas užtraukė savo seną giesmę: skelbkime moratoriumą esančiai padėčiai įamžinti, t.y. pasižadėkime neįvesti naujų ginklų, nes dabartine būkle jis, Brežnevas, yra patenkintas. Pats nesitikėdamas kad tokia formulė būtų Vakarams priimtina, jis bandė nuiegti sovietų turimą persvarą aiškindamas, kad ji iš tikro lygi amerikiečių plus anglių ir prancūzų, o kad parodžius savo gerą valią, jis net pridūrė:

„Įrodymui savo geros valios mes vienišaiškai sumažinsime vidutinės distancijos atominius ginklus europinėje SSSR dalyje. Mes, taip sakant, sumažinsime juos avansu, siekdami mažesnio skaičiaus tokių ginklų, dėl kurių norime susitarti su JAV. Tai yra naujas, esminis elementas mūsų pozicijose ...

... Aišku, kad konkretūs skaičiai turėtų būti nustatyti per derybas. Tačiau kiek tai mus liečia, mes esame pasiryžę juos sumažinti ne tuzinais, bet šimtais. Aš kartoju - šimtais vienetų ...

... Mes, aišku, esam už laisvą nuo atominių ginklų Euro-

Santykiai su sovietais...

(Atkelta iš 1 psl.)

konvencionalų apginklavimą, kad atsverus toje srityje tikrai esančią sovietų persvarą.

Istorinis patyrimas moko, kad šaltasis karas sulaukė sovietų pasistūmėjimą į priekį, o prasidėjęs detentės laikotarpis leido jiems įsistiprinti Angoloje, Etiopijoje, pietiniame Jemene, kurstyti neramumus Karibų jūroje ir t.t. Bet reikalaus jiems pasiūlyti derybas dabar, užmirštant Afganistaną ir atsisakant taip vadinamo sąryšio - 'linkage' - su sovietų elgesiu kitose srityse, kalba už silpnas Vakarų pozicijas.

Visuotinas nepritarimas nei karštam nei šaltam karui, administraciją gražina prie detentės, nors gal kitokiu vardu. Teoriškai, toks grįžimas nebūtinai turi įgyvendinti straipsnio pradžioje paminėtą scenarijų, kuris vestų prie palaipsnės kapituliacijos. Ir sovietai turi daug silpnų pusių, kurias galima, bet teoriškai, labai gerai išnaudoti, bet praktiškai tai labai sunkus uždavinys. Už tat ir toliau reikia daugiau pasitikėti Apvaizda ar istorijos eiga, negu mūsų bendralaikio protu, o ypač valia.

pą - ne tik vidutinės distancijos, bet ir taktinių. Tai būtų tikra 'zero padėtis' - teisingas sprendimas visom pusėm.

Cia ir yra, kaip vokiečiai sako, šuva užkastas. Be taktinių atominių ginklų būtų neįmanoma sustabdyti besiveržiančią į V. Europą sovietų kariuomenės masę. Atsisakymas nuo jų, šiuo metu ar artimiausioje ateityje, atidarytų sovietams vartus, ar bent paskatintų V. Europą ieškoti kitos išeities, būtent neutralumo, ką Maskva labai sveikintų.

Tokia galimybė stato klausimą, ko iš tikro siekė Brežnevo šeimininkas, V. Vokietijos kancleris Schmidtas: tarpininkavimas tarp JAV ir Sovietijos ir, jei taip, ar jis dar yra ištikimas Vakarų santarvės sąjungininkas, dėl kurio nėra jokių abejonių, kieno pusėje jis bus lemiamu momentu? Tos rūšies abejones Schmidtas stengėsi išblaškyti savo oficialiame atsakyme Brežnevui:

„Mano vyriausybė veda šiuos pokalbius su jumis, kaip kraštas priklausančiam Atlanto sąjungai ir Europos Bendruomenei. Mūsų pozicija yra tvirtai susijusi su bendra Vakarų pozicija. Žymia dalimi prisidėjome prie jos nustatymo ...

Jūs, pone generalinis sekretoriau, tai konstatavote pats ir pareiškėte, kad Sovietų Sąjunga nesikėsina pakeisti ar kitaip paveikti mūsų santykius su mūsų draugais ... bet -

... jūsų didinimas Pionieriaus raketų, kurios pas mus vadinamos SS-20, skaičiaus iki 250 nuo 1978 metų ... tiesiogiai paliečia mūsų saugumą ir duoda pagrindo smarkiai nerimauti.

Išblaškęs ištikimumo abejones, Schmidtas pareiškė pasitenkinimą dėl ši pirmadienį prasidėjusių tiesioginių JAV-SSSR derybų Zenevoje, pridamas:

„Pasitikėjimas galėtų būti su stiprintas sekminga Madrido konferencijos užbaiga, priimant konkretų pavidimą Europos nusiginklavimą konferencijai, įskaitant ir priėmimą pasitikėjimą skatinančių priemonių visai Europai.

Privaciai Schmidtas pareiškė savo socialdemokratų partijos pareigūnams, kad jam nepavyko įtikinti Brežnevo Reagano pasiūlymų nuoširdumu. Brežnevas atkakliai laikėsi Maskvos linijos, kad JAV ruošiasi karui. Tai suprantama, oficialus atsisakymas nuo tos linijos paliktų sovietus be svarbiausio propagandos kozirio už jų spartų ginklavimąsi.

Zenevoje prasidėjusios derybos yra svarbios ne tik dėl jų tiesioginių rezultatų, bet ir Vakarų santarvės išlaikymo. Schmidtas aiškiai pasakė, kad jis susitarimo laukia iki 1983 metų, kada - jo nesulaukus - Europa turėtų apsiginkluoti naujais ginklais - Pershing II ir skraidančiom bombom (cruise missiles), kurių serijinė gamyba prasidėjo lapkričio 25 JAV aviacija yra jų užsakiusi 705. Tokiu būdu sovietai gavo akstino greičiau apsispresti ir turi mačiau laiko įvairumui klyti tarp sąjungininkų.

Kaip suderinti tokį aiškų Schmidto nusistatymą su Brežnevo vizito išvakarėse pasirašytu susitarimu tarp vokiečių firmų ir sovietų dėl dujų tiekimo vamzdžių pratešimo iš Vokietijos į Sibiro šiaurę? Washingtonas į tai žiūri šnairiai, nes Vokietiją ir Vakarų Europą, kuri irgi naudosis tomis dujomis, tas susitarimas padarys lengvai pažeidžiamomis. Sovietai, dėl vieno ar kitų priežasčių norėdami Europą spausti, galėtų tą tiekimą nutraukti. Vokiečiai aiškina, kad tas susitarimas suriša ne tik Europą, bet ir sovietus. Ir

Iš kitos pusės

Vargšė išeivija! Nors subrendusi ir net pasenusi, ji vis dar mokoma. Kad reikia siekti vienybės, važiuoti ar nevažiuoti į Lietuvą, kaip su ja ir joje gyvenančiais santykiuoti, o dabar pagaliau pasigirdo net raginimas:

„... okupuotoje Lietuvoje tvirtai atsisakyti savo giminių dosniai, tegul ir iš meilės, siūlomų alkoholinių gėrimų susitikimų vaišėse”.

Kodėl? Linas Sidrys aiškina lapkričio 7 d. DRAUGO kultūrinio priedo Kertinėje Paraštėje, kad Lietuvoje prasidėjęs blaivybės sąjūdis. Jis cituoja pagrindžio spaudą ir 1979 m. Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komiteto prašymą išeivijai kovoti už tautos blaivybę: „nes jie (broliai išeivijoje) turi daug masinės komunikacijos priemonių”. Lyg viso to neužtekęs Linas Sidrys dar nuo savęs pridėda:

„Rusiška vodka yra užmaskuotas demoralizavimo ginklas, kuriuo maskoliai it plėšrūs, grobio tykojantys žvėrys, čiumpa savo nebudrios aukos kaklą ir smaigia kol apsvaigina ir numarina.”

Labai įspūdinga, tačiau ar teisinga? Kuo skiriasi rusiška vodka, nuo mūsų buvusios valstybinės ar skaidriosios? Juk ir mes turėjome spirito ir degtinės monopoliją, kuris stengėsi išlaikyti galimai aukštesnes kainas iki tokio laipsnio, kad dar nelabai apsimokėtų varyti 'samogoną'. Reikia taip pat atsiminti, kad alkoholizmas žmonių lydi jau nuo pat Abraomo laikų, ir kaip pats Sidrys sako: „Katalikiškoj kultūroj saikingas alkoholinių gėrimų naudojimas niekada nebuvo peiktinas.”

Atsisakant alkoholinių gėrimų susitikimų vaišės, rašo jis toliau:

„... būtų puiki proga ... pasiaiškinti, kad mes nors išeivijoje ir nesikratom vienos kitos taurelės LIETUVIŠKŲ RENGINIŲ LABUI, tačiau būdami Lietuvoje ... solidarizuojamės ... remdami blaivybės sąjūdį ...”

Labai gražiai pasakyta, bet kaip toli prasilenkta su tiesa. Juk dar visai neseniai, to paties Draugo vedamajame buvo teigta, kad atsisakymas nuo vienos kitos taurelės kultūros naudai sutelktų pakankamai pinigų visiems poreikiams! Žinovai teigia, kad alkoholizmas daugiau grėsia ir šio krašto jaunimui negu visi kiti narkotikai.

Aš už blaivybės sąjūdį, bet jį reikėtų pagrįsti daugiau logiškai. Šioji Kertinė Paraštė tik įrodo, kad nusišnekėti galima ir be lašo alkoholio. Ir net taip, kad, kaip sako rusų patarlė — be pusbonkio nesuprasi. **vm**

nors tiekiamų dujų kiekis sudarys 30% vokiečių sunaudojamų dujų (dabar - 17%), tačiau tai bus tik 5% viso V. Vokietijos energijos pareiklavimo. Atseit, grąsinant nutraukti 5% viso tiekimo - daug nepasieksi.

**NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ**

WANTED REGISTERED CYTOTECH

To work and live in sunny Texas. PLANNING TO RELOCATE TO DALLAS TEXAS? Registered ASCP or registry — eligible. Will consider graduate with no actual lab experience. Screening GYN smears. Day shift. Mon-Fri. Good benefits and immediate opening. For interview call: Personnel, Southwest Medical Labs, 1923 W. Park Drive, Irving, Texas. Call collect 214-259-2570. Apply or write. Equal Opportunity Employer M/F (47-48)

ELECTRIC MOTOR REPAIRMAN M/F

EXPERIENCED ONLY. Applicants will be familiar with all rotating electrical equipment, including AC, DC. Liberal fringes benefits. Apply in person:

INDUSTRIAL ELECTRIC MOTORS
10520 Iaconic Terrace
Woodlawn
Cincinnati, Ohio 45215
An Equal Opportunity Employer (47-50)

OPPORTUNITY FOR RN's & LPN's

To work & live in a small Congenial Community & Health Center. We have full & part time positions open on all shifts! Some supervisory skills helpful; full company benefits. Apply in person or call 219-293-0511 between 8 a.m.-4 p.m.

Elkhart Health Care Center
1400 W. Franklin
Elkhart, Ind. 46515 (42-51)

OPPORTUNITY FOR 1ST CLASS SKILLED TOOLMAKERS COLD HEADING

Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. We have openings for experienced toolmakers who are familiar with header tooling as well as cutting tools and press room tooling. Good wages and benefits. Contact Personnel Depart.

IMPEX
905 Louise Ave.
Crawfordsville, Ind. 47933
317-362-0800
An Equal Opportunity Employer (44-50)

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

AMBER TRAVEL SERVICE

**GREITAS IR ASMENISKAS
PATARNAVIMAS**

Tvarkome keliones (pavieniems asmenim ir grupėm) po Ameriką ir į užsienį —

LĖKTUVU - LAIVU - TRAUKINIŲ - AUTOBUSU

Taip pat sutvarkome viešbučių rezervacijas, ir užsakome mašinas nuomavimui.

Dėl informacijų ir rezervacijų, skambinkite ar rašykite:

11745 Southwest Highway
Palos Heights, Illinois 60463

Vida Kriaučeliūnaitė-Jonušienė
Savininkė

Tel. 312-448-7420
312-785-9393

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS

PUBLICATION NUMBER (USPS—157580)

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$17.00. Single copy 35 cents.

Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro numerio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

**ŽVILGSNIS Į KORP! NEO-LITHUANIA
NUVEITA KELIA**

ANTANO JUODVALKIO skaityta paskaita Korpl! Neo Lithuania šventėje, 1981 m. lapkričio 7 d. Lietuvių Tautiniuose Namuose, Chicagoje.

Tuo metu A. Juodvalkis buvo Chicagos padalinio valdybos narys.

Lietuviškoji studentija visais laikais buvo tautinio, politinio ir socialinio judėjimo priešakyje. Net ir šiame visokeriopų laisvųjų krašte, studentai - ir aplamai jaunimas - ieško naujovių, organizuoja demonstracijas ir viešai deklaruoja savo pažiūras. Ar visos tos demonstracijos pateisina savo paskirtį, tai būtų jau kita tema. Faktas, kad jaunimas visada yra pirmasis reaguoti į įvykius ir viešų demonstracijų forma pareiškia savo nusistatymą.

Prisiminkime isakymą jauniems vyrams registruotis karinei tarnybai. Kiek buvo triukšmo ir viešų pareiškimų, nors buvo isakyta tik registruotis, o ne pašaukti atlikti karinę prievolę. Amerikiečių jaunimas neturi pareigos jausmo.

Praėjo ar baigia praeiti hipių gadynė, dalį jaunimo įtraukusi į primityvizmą, daugeliui sugriovusi ateitį ir palikusi antspaudą visam gyvenimui. Nesibaigia jaunimo tarpe narkomanija, pastumianti į nusikaltimus ir nuvedanti į kalėjimus.

Visa tai labai mažai liečia lietuviškąjį jaunimą, bet viena-kita atveji galima užtikti. Amerikoniškasis jaunimas auga beidėjinėje aplinkoje, neturi aukštesnių idealų, o viską paremia doleriu.

Lietuviškųjų šeimų, lituanistinių mokyklų ir lietuviškų organizacijų dėka, lietuviškasis jaunimas dar tebėra pakankamai idealistinis ir suvokia lietuvių tautą ištikusią nelaimę.

Didžioji lietuvių studentų dalis, besiruošdama gyvenimui, išgydama praktiškas profesijas, neužmiršta ir savo tautos reikalų. Jie jungiasi į veikiančias lietuvių organizacijas ir atiduoda duoklę savo tautai. Pagrindinis lietuvių veiklos bruožas yra: išlaikyti lietuviškumą gyvenamuose kraštuose ir padėti atgauti Lietuvai valstybinę nepriklausomybę.

Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos kurios čia leidžiamos išsamiomis knygomis ir verčiamos į svetimas kalbas -

Aušra, Perspektyvos, Vytis, Alma Mater ir daugelis kitų pagrindžio leidinių - atskleidžia tikrąją okupuotos lietuvių tautos padėtį. Tauta, ypač jos jaunimas-studentija, tebėra patrijotiškai nusiteikusi, nežiūrint spaudos, grasinimų ir bausmių. Jų norus ir viltis reikia plačiau skleisti laisvųjų tautų tarpe ir rodyti tikrąsias rusiškojo komunizmo užmačias. Tą darbą plačiau ir efektingiau galėtų vykdyti studentai ir lietuviai profesoriai, turintieji dėkingas ir imlias auditorijas. Tik reikia didesnio ryžto ir aktyvesnės veiklos.

Kiekviena nauja idėja susilaukia ne tik pritarrėjų, bet daugiau priešiško pasisakymo bei aštrios kritikos. Reikia tvirtai tikėti ir gerai išsąmoninti skelbiamų idėjų tikrumą ir reikalingumą, kad galima būtų jas apginti ir patraukti kitus prie platesnio jų skleidimo.

Taip 1922 metais lapkričio 11 d., trylika ryžtingų studentų, Lietuvos universitete, Kaune, paskelbė Lietuvių Studentų Tautininkų Korporacijos Neo-Lithuania idėjas ir tikslus. Savame universitete, savoje žemėje, lietuviai studentai nutarė savitai siekti aukštesnių tikslų ir savo tarpe ugdyti kolegišką meilę ir dirbti Lietuvos garbei bei gerovei.

Ne visi lygiai vertino ir suprato Neo-Lithuanijos tikslus, o atsirado ir priešiška nusiteikusių, įžiūrinčių savosioms organizacijoms konkurenciją. Tuo laiku virte virė lietuvių akademinis gyvenimas ir universitete augdamos idėjos priveržė į aukštesnias mokyklas ir kaimo jaunimą. Tautinė mintis buvo artima dažnam lietuviui ir rado pritarrimą studijuojančio jaunimo tarpe. Įsisteigė naujos tautinės korporacijos: Jaunoji Lietuva - Dotnuvos Žemės ūkio Akademijoje, Herkus Montė (Mantas) - Klaipėdos Prekybos Institute, Geležinis Vilkas - Vilniaus universitete, Viltis - Vokietijoje, Tiubingeno universitete.

Korpl! Neo-Lithuania pergyveno klestėjimo laikotarpį, išaugo ir išsišakojo, bet rusiškojo komunizmo ordų antplūdis 1940 metais pakirto Lietuvos nepriklausomybės siūlą, o kartu ir visų veikusių organizacijų veiklą. Zudyta, kalinta ir kankinta tauta 1941 metais, karui prasidėjus, sukilo prieš pavergėją ir pasauliui parodė

gyvastingumą. Tikėtasi vakarinio kaimyno didesnio lietuvių tautos aspiracijų, supratimo, bet skaudžiai nusivilta: nacinė Vokietija turėjo kitus tikslus ir, jų kelyje, Lietuva tebuvo tik lašas ant įkaitusio voikiško akmens.

Neolituanai aktyviai dalyvavo tautos išlaisvinimo kovoje, isijungė į pagrindžio veiklą-rezistenciją ir ugdė pasipriešinimą okupanto tikslams. Daug jų žuvo, daug įkalinta, ištremta, bet didysis branduolys išliko ir per stovyklas isikūrė laisvuose kraštuose. Čia ne paskendo plačioje masėje, bet atsiliepė į tautos šauksmą, kuris ipareigojo juos toliau tęsti steigėjų skelbtus tikslus.

Karo ir pokario metais pavienių asmenų puoselėti idealai, 1950 metais pradėti skleisti plačiau ir 1955 m. Toronto suvažiavime iforminti, vėl pradėjo plačią veiklą, kuri tęsiama ir šiandien. Siame suvažiavime susijungė filijos ir neolituanai ir veikia kartu.

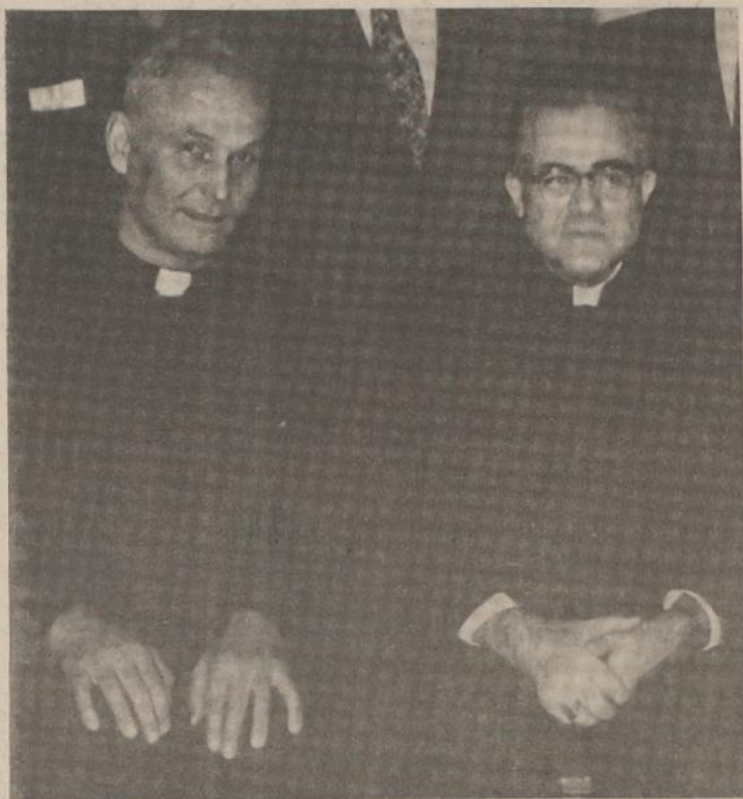
Mes vyresnieji, perėję gyvenimo sukurius, daugiau ar mažiau nukentėję, netekę savo numylėtos tėvynės Lietuvos, džiaugiamės jaunųjų ryžtu sekti mūsų pėdomis ir jungtis į lietuviškos išlaikymo bei Lietuvai laisvės atgavimo darbą. Gal jums, jaunieji kolegos - čia augusiems ir mokslus einantiems ar baigusiems, nevisada yra pilnai suvokiamas mūsų, vyresniųjų, jautrus rūpestis ir rodomas prisirišimas prie kraujojančios Lietuvos. Bet reikia mus suprasti, nes mes jai atidavėme savo gyvenimo gražiausius metus.

Mes norėtume, kad lietuviškasis jaunimas, o ypač jūs, naujieji senjorai, daugiau dėmesio ir reikšmės skirtumėte lietuvių kalbos geresniam mokėjimui, lietuviškosios kultūros ugdymui.

Skaitykite lietuviškas knygas, žurnalus ir laikraščius, šokite tautinius šokių ir dainuokite lietuviškas dainas ir plėskite savo lietuvių kalbos žodyną. Nemokėdami pakankamai lietuvių kalbos, nepajėgsite giliau pažinti lietuvių literatūros, papročių, tautosakos. Nevartodami lietuvių kalbos, nebūsime pilni lietuviai. Istori ja mus pakankamai pamokė. Turime pavyzdžių: poetas Adomas Mickevičius - kuriuo nepasidaliname su lenkais - buvo lietuvis, bet nemokėjo lietuvių kalbos ir savo talentą bei kūrybą atidavė Lenkijai. Panašus yra ir praėjusių metų grožinės literatūros Nobelio premijos laureatas Česlovas Milosz-Milašius.

Tokių pavyzdžių yra ir daugiau. Tik sąmoningas lietuvis, vartodamas lietuvių kalbą ir kurdamas lietuviškas vertybes praturtina savo kultūrą. Ne užtenka tik pasisakyti, kad esi lietuvis, bet reikiai gyventi ir dirbti lietuvių tautos gerovei.

Labai jautrus šeimų kūrimo klausimas. Suprantama, tai yra individualus kiekvieno reikalas, bet - žiūrint lietuvių interesų ir lietuviškos išlaikymo - mišrių šeimų kūrimas yra pragaištingas lietuviškos tęstinumui, ypač kai gyvenama svetimų įtakų aplinkoje. Tad stenkimės bendrauti tik su lietuvišiais ir megsti artimesnius tarpusavio ryšius; mišrioje šeimoje - stengtis antrąją pusę palenkti lietuviškiems rei

Vellonis Kun. V. Martinkus Balfo seime Bostone 1970 m. su Bostono arkivyskupu Mugavero.

**Vieneri metai be kun. Vaclovo
Martinkaus**

EMILIJA ČEKIENĖ

Laikas vienus apdovanoja gilia senatvė, o kitus pačiam gyvenimo pavasary išplėšia iš gyvųjų tarpo nežiūrint, kaip jie reikalingi lietuvių išeivijai ir tautai, nes jie aukojosi ir aukoj, jie suspėjo palikti gilų pėdsaką gyviesiems ir pavyzdį dirbti einant jų pramintu keliu. Bet, ar mes juos prisimenam gerai žinodami ir kartais Lietuvos himno žodžius giedodami, jog "iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia". O juk tokių stiprios dvasios tautos sūnų ne vien iškilmingai, bet ir tyliai per gyvenimą ėjusių ir kukliai išėjusių išeivijos eilėse vien tik tų trijų dešimtmečių laiko tėkmėje galime daug priskaičiuoti, kurie nežiūrint kur ir kokiose sąlygose patys gyveno, nepamiršo savo pareigų tėvynei Lietuvai, bet visais galimais būdais dėjo pastangas, kad jų tėvynė atgautų laisvę, kad į nelaimę patekę lietuviai būtų sušelpami materialiai ir suraminti dvasioje.

Spaudoje perskaičius apie Detroito įvykusį BALFo 20-ji seimą ir paminėtus į amžinybę iškeliavusius ilgamečius BALFo darbuotojus, kurių pavardės ir tie asmenys man gerai pažįstami iš jų darbų, atmintyje ilgiau sustojau prie a. a.

kalams ir padaryti lietuvių draugais.

Dirbdami tautinį darbą, mes jungiamės prie kitų ir padedame pripildyti bendrą lietuviškos išlaikymo aruodą.

Tegu mūsų veikla prisideda prie lietuviškos praeities ir Lietuvos laisvės priartinimo! Baigdamas šias kelias mintis, džiaugiuosi jaunėjančia korporacija Neo-Lithuania ir linkiu, kad mūsų darbas ir gyvenimas būtų skirtas pasirinktam šūkiui

PRO PATRIA!

kun. Vaclovo Martinkaus, Providence, R. I. šv. Kazimiero parapijos klebono, apie 10 metų buvusio BALF centro valdybos pirmininko.

Tai ne pirmosios jo pareigos visuomeninėje veikloje. Tačiau daugiausia širdies, jėgų ir laiko kun. V. Martinkus yra skyręs šalpos darbui, visais galimais būdais rūpindamasis padėti lietuviams reikalingiems pagalbos.

Ir plačiausiai jo veikla pasireiškė, kai 1958 m., lapkričio 23 d. kun. V. Martinkus Providence, R. I. buvo išrinktas 107-jo BALFo skyriaus pirmininku ir atgaivino tą nusilpusią dėl mažos lietuvių kolonijos skyriaus veiklą, o 1964 m. tas pats kun. V. Martinkus, šv. Kazimiero parapijos klebonas perėmė ir BALFo centro valdybos pirmininko pareigas. Negašdino jo 200 mylių viena kryptimi kelionės į Brooklyną, N. Y., kur nuo pat BALFo įsisteigimo buvo centro valdybos įstai-ga.

Kun. V. Martinkus BALF pirmininko pareigose per aštuonis metus visuomet buvo aukštos tolerancinės dvasios santykiuose su bendradarbiais ir ypač objektyvus ir teisingas pašalpų skirstyme, kas tokioje organizacijoje yra lemiantis veiksnys, todėl svarbu ir kitiems BALFo veikėjams šią organizaciją išlaikyti tokio vieningumo ir tolerancijos dvasioje. Kadangi jis yra ne politinė ir ne kitokių tikslų siekianti, o tikrai labdaros organizacija, tai centro valdybai įvairiais reikalais kelionių išlaidų neapmokėdavo, todėl ir kun. V. Martinkus 400 mylių suvažinėdavo automobiliu, traukiniais ar autobusais savo lėšomis. Ilgų distancijų keliones tuo metu atlikdavo ir (Nukelta į 4 psl.)

Lietuvoje mirė Domas Lukšys teisininkas - leksikografas

Šių metų rugsėjo mėn. 13 d. Lietuvoje mirė Domas Lukšys. Jis gimė Subačiuje, 1912 m. gruodžio mėn. 11 d. ūkininkų šeimoje, šv. Damazo dienoje, taigi tuo vardu ir buvo pakrikštytas. Gimimų knygoje klebonas įrašė jo pavardes: Prunskievič - de - Mirze, Oginski, Lukšė. Vyresnėse gimnazijos klasėse Domas pradėjo pasirašyti: Domas Lukšys. 1930 m. baigęs Valstybinę Panevėžio gimnaziją, įstojo į Vytauto Didžiojo Universitetą Kaune lotynų ir graikų kalbų studijoms. Po vienu metų perėjo į teisių fakultetą. 1935 m. tapęs diplomuotu teisininku, karinę prievolę atliko dirbdamas štabo raštinėje. Po to pusantų metų negavo jokio paskyrimo savo profesijoje, nes studijuodamas priklausė "Lietuvos" korporacijai. Po "voldemarininkų" sukilimo Domas pateko į kalėjimą. Profesoriaus Prano Skardžiaus pastangomis po dviejų savaitių Domas iš

A. A. Domas Lukšys

kalėjimo buvo "ištremtas" į gimtąjį Subačių be teisės grįžti į universitetą mokslo tęsimui. Prof. P. Skardžiaus nepalaujamo rūpesčio ir prezidento Antano Smetonos sūnaus Juliaus geraširdiškumo dėka Domui bausmė buvo dovanota ir jis dar tais pačiais metais grįžo į universitetą.

Lietuvos saugumui renkant žinias apie Domą ir jo tėvą, Domas buvo pametęs viltį kada nors dirbti savo profesijoje. Jis gavo tarnybą Kybartų muitinėje, kuri kaip tik stokojo gerai mokančio vokiečių kalbą žodžiu ir raštu. Tačiau 1939 m. Domas gavo paskyrimą teisėjo pareigoms į Marijampolę. Iki pirmosios sovietų okupacijos teisėjo kartu su ilgamečiu teisėju Antanu Skrinska. 1941 m. birželio mėn. teisėjas Antanas Skrinska buvo ištremtas į Sibirą kuriame, pusbdžiu gyvendamas, mirė. Domas slapstėsi Prunskievičiaus pavarde.

Vokiečių okupacijos laikais Domą, mokantį vokiečių ir lenkų kalbas, skyrė į Vilnių teisėju, bet jis atsakė ir beveik visą vokiečių okupacijos laikotarpį buvo šiaulių apygardos tardytoju. 1944 m. gavo paskyrimą į Panevėžį padėjėju prokuroro Motiejaus Piliponio, kuris jau buvo senas ir sergąs.

Antrą kartą sovietams Lietuvą okupavus, prokuroras M. Piliponis ir jo padėjėjas Domas Lukšys buvo suimti ir tardomi. M. Piliponį ištrėmė į Sibirą, o Domą dvi savaites kasdien tardė ypatingai žiaurus rusas tardytojas. Tardymo metu jis nuolat mušė Domą lazda per galvą. Rusų kalbos mokėjimas ir Domo — teisininko patirtis jį išgelbėjo nuo Sibiro vergijos. Jį "ištrėmė" į Tauragės ir uždėjo pareigą kasdien policijos nuovadoje registruotis. Jam leido mokytojauti Tauragės gimnazijoje dėstant anglų kalbą. Tauragėje Domas vedė gimnazijos mokytoją.

Šalia darbo gimnazijoje, kurioje po kelių metų Domas buvo paskirtas inspektorium (direktorius buvo

rusas), jis pradėjo mokytis iš žodynu ir gramatikų įvairias kalbas: estų, latvių, prancūzų, turkų ir kt. Taip pat pradėjo versti apysakas ir noveles iš svetimų kalbų į lietuvių kalbą. Pradėjo sudaryti įvairių lietuviškų tarmių kartoteką. Užsimezgė ryšiai su lietuvių kalbos ir literatūros institutu Vilniuje.

Po devynių metų "tremties" Tauragėje, Stalinui mirus, Chruščiovas Domui bausmę panaikino. Lituanistikos institutas Vilniuje Domą tuojau pakvietė leksikografu. Vilniaus universitetas palaikė tamprus ryšius su Tartu universitetu. Domas, mokąs estų kalbą, dažnai vyko į Taliną įvairiais moksliniais reikalais. Asmeniškai susipažino su estų rašytojais ir daug ką iš estų kalbos išvertė į lietuvių kalbą. Vilniaus universitetas su latviais bendravo menkliau, bet Domas, mokąs latvių kalbą, retkarčiais vyko į Rygą.

Prof. A. Saliui gavus leidimą atvykti į Vilnių moksliniam dlabui, Domas buvo paskirtas profesoriaus pagalbininku.

Didžiausias Domo darbas

buvo Dabartinės Lietuvių Kalbos žodynas, II-ras leidimas (60,000 žodžių). Jis dirbo keturis metus į mėnesį kartą sukviesdamas dar tris kalbininkus nuomonių pasidalinimui. (J. Senkus jau buvo paskutinėje Parkinson ligos stadijoje ir mirė dar prieš žodyno išspausdinimą). Ilgą laiką užsitiesė iki leidimas žodyno išspausdinimui buvo gautas ir tai tik dviems įtakingiems asmenims sutikus "paskolinti" savo pavardes. 1972 m. Minties leidykla išleido (50,000 egz. — oficialiai pažymėta) tik vieną tūkstantį egz.

Domas dažnai pajuokaudavo, kad tardymo metu rusų tardytojo lazda mušimas per galvą liko nepamirštamas: užimas galvoje ir dažnai užeinantis skausmas liko neatsikratomais palydovais. Maždaug nuo 1973 m. pasirodė ligos simptomai panašūs į Parkinson ligą. Ligonų gydymas Lietuvoje yra apverktinoje būklėje dėl vaistų stokos ir dėl "kitų" priežasčių. Domas mirė nuo įvairių komplikacijų, ligos sukeltų. Palaidotas Vilniuje rugsėjo mėn. 16 d.

Į šermenis buvo sukviešti Domo draugai ir bendradarbiai, kurie savo kalbose iškelė Domo daugelio kalbų mokėjimą, ypatingą darbštumą ir sielojimąsi dėl lietuvių kalbos išlikimo. Taip

pat aptarė jo kuklumą, kuris veikęs jo paties nenau-dai, nes, kaip asmuo, "sugebėjo" likti nepastebimu. Tačiau jo darbai nebus pamiršti, kurių likę labai daug: pilnai paruošta rotininkų tarmės (Subačius, Kupiškis) studija; didžiulė įvairių tarmių kartoteka; patobulintas stenografijos vadovėlis lietuvių kalboje ir įvairūs vertimai iš svetimų kalbų. Bendradarbiai apgailestavo, kad iki šiol dar negauti leidimai šių darbų išleidimui.

Domo Lukšio gyvenimas akivaizdžiai rodo, kad mūsų tautiečiai Lietuvoje, nors ir suspausti okupanto replių, nesnaudžia, nepaiso nei ligų, nei šiaip nedateklių, bet visas jėgas įtempę dirba mūsų tautos ateičiai.

A. L. — M.

• OHIO AUTO BODY, savininkas Jonas Švarcas, 35571 Vine St., Eastlake, Ohio 41094, sąžiningai ir gražiai atlieka visus automobilių taisymo darbus. Iš nelaimės vietos pašaukius, automobilį atitepmia į savo dirbtuves ir greitai pataiso. Skambinkite tel. (216) 942-8038 ir viskas bus sutvarkyta.

Kun. V. Martinkus...

(Atkelta iš 3 psl.)

ilgametė BALFo darbuotoja dr. Elena Armaniėnė.

BALFas yra tai fondas reikalaujantis kieto ir kruopštaus darbo, kurio šalpa būdavo kas mėnesį skirstoma į visus kraštus, pasiekianti vargstanti lietuvių tolimoj tremtyje ne tik sustiprina jį materialiai, žadina viltį, pakelia ryžtą gyventi. Tą jausdamas kun. V. Martinkus ir kitiems primindavo, kad šalpos darbas yra malonus, kad įsijungęs į jį pamiršti visus asmeninius rūpesčius.

Su juo bendradarbiavę matėme jo nepaprastą atsidavimą religijai, savo tėvynei, lietuvių išeivijoje ir nepriklausomos Lietuvos atstatymui. Juo daugiau būna pagalbos prašančių ištusių rankų juo daugiau atsiranda pagalbą teikiančių ir tas darbas darosi lengvesnis, nes jauti, kad gyvenimi ne vien sau, primindavo BALFo pirm. kun. V. Martinkus, kurie savo meile, žmoniškumu ir savo ištekliais dalinasi ir su kitais. Visi, kurie esame už pavergtos tėvynės ribų, turime trejopą įpareigojimą: kovoti dėl laisvės atgavimo, išlaikyti lietuvių bei tiesti pagalbos ranką varge esančiam lietuviui. Ir taip kun. V. Martinkus gimęs 1909 m. kovo 15 d., Vaitelių kaime, Ylakių vls., Mažeikių apskrityje, savo žemišką kelionę staiga baigė 1980 m. lapkričio 16 d. palikdamas gyviesiems eiti jo pasirinktu pavyzdžiu ir garbingu gyvenimo keliu.

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ - DOVANŲ Į LIETUVĄ IR VISAS SOVIETŲ SĄJUNGOS DALIS NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.

(Licensed by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ISTAIGA

1776 Broadway, N. Y. 10019

Tel.: 581-6590; 581-7729

Siuntiniai, siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynę ir kitų daiktų.

Atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

Miami Beach, Fla. 33139-1201 17 St.	305 673-8220
Allentown, Pa. — 126 Tilghman Street	435-1654
Baltimore 31, Md. — 1828 Fleet Street	342-4240
Brooklyn, N.Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	633-0090
Buffalo 12, N.Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
Chicago 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
Chicago, Ill. 60629 — 2608 West 69 Street	925-2787
Chicago, Ill. 60622 — 2222 West Chicago Ave.....	312-227-4850
Cleveland, Ohio 44134 — 5689 State Rd.	(216) 845-6078
Detroit 12, Mich. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
Herkimer, N.Y. McKennan Rd.	315-866-3939
Hamtramck, Mich. — 11339 Jos. Campau Avenue	365-6740
Chester, Pa., 19013 — 2819 W. 3 St.	302-478-2871
Los Angeles 4, Calif. — 159 So. Vermont Avenue	385-6550
New York 3, N.Y. — 78 Second Avenue	674-1540
New York, 3, N.Y. — 324 E. 9th St.	475-7430
Philadelphia, Pa. 19123 1013 N. Marshall St.	215 WA 5-8878
Phoenix Ariz. 85027 — 22047 N. Black Canayon Hwy.	602-942-8770
Rahway, N.J. — 47 East Milton Avenue	381-8800
Silver Springs, Md. — 1002 Kennebec Ave.	301-589-4464
South River, N.J. — 41 Whitehead Avenue	257-6320
Syracuse, N.Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746

KŪRYBA IR MOKSLAS

Los Angeles neolituonai 1981. XI. 8 dieną plačiai su pažindino lietuviškąją visuomenę su filisterio Romualdo Giedraičio-Spalio literatūrinės kūrybos pavyzdžiais. Pagrindiniu kalbėtoju buvo pakviestas literatas ir žurnalistas BRONYS RAILA. Dalį paskaitos (R. Spalio pasisakymus) jis skaitė iš tekstų, kitą dalį laisvai pasakojo žodžiu, kiek pažvelgdamas į užrašus. Jam leidus, tais tekstais ir užrašais, pasinaudojęs sudariau šią apžvalgą apie nusisekusią ir tikrai įdomią neolituonų surengtą literatūros popietę.

Išklausius jaunųjų skaitovų interpretuotas ištraukas iš septynių Spalio romanų, B. Raila jiems padėkojo už vaizdingų pavyzdžių išrinkimą ir tuojau pat pabrėžė, kad tai nebuvo visa Spalio kūryba, nes nebuvo paminėti kiti keturi jo beletristikos rinkiniai ir nemaža kitų raštų, dar nesutelktų į knygas. Tačiau ta septynių romanų serija Spalio kūryboje yra svarbiausia ir savotiška.

Tai žanras, kuri prancūzai vadina "romanaus-upėmis". O tai reiškia veikalu serijas, kur daugelyje tomy būna vaizduojami didesnės grupės bei apimtys tų pačių veikėjų gyvenimai ir likimai, arba kur tuos veikėjus suburia vienos kurios specifinės epochos fonas, arba paskirus veikalus jungia bendra tematika, siužetinė gija ir pan. Prancūzų literatūroje "romanų-upių" gausu jau nuo Balzako laikų, vėliau M. Prousto, Jules Romains serijose ir t.t. Nestinga jų anglų ir amerikiečių literatūrose dažniausiai detektyvinio turinio apysakose, ir ypač gausiai šio žanro griebiamasi televizijos skriptų programose, nors tos "dramatizacijos" vargu turės išliekamosios vertės.

Mūsų literatūroje toks žanras dar naujas, negausus. Lietuvoj nei anksčiau, nei vėliau berods dar nebuvo išvystytas. Gal dabar užsienyje, kur pirmoji su penkiais "Didžiosios meilės" romanų serijos tomiais pasirodė s antamonikietė Alė Rūta, ir štai Anglijoje R. Spalis.

Toliau prelegentas prisiminė dabar pamėgtas ruošti jau gana dažnas naujų knygų sutiktuves, su jų naudingomis pusėmis ir kartais nubanalintomis apraiškomis. Kaip įprasta, per tokias sutiktuves, arba "pristatymus", kur tik galima, būna kviečiami apie save pasisakyti ir tų knygų autoriai. Deja, Spalio nebeturime gyvųjų tarpe, negalime jo pasikviesti. Taigi B.

Raila pasisakė mėginsias čia pakalbėti jo vardu ir tikrais jo žodžiais.

Tat jis ir padarė pranešdamas, kad žymiai anksčiau turėjo susirašinėjimą, "laiskinius dialogus" su Spaliu

simai Spaliui buvo apie politinį momentą rezistencijoje ir "Rezistencijos" romane. Argi nuo sovietų invazijos pradžios nebuvo mus visus persunkusi politika?

A. A. Rašytojas Romualdas Giedraitis-Spalis

Anglijoje. Jis tada rinko medžiagą išsamesniam interview su rašytoju, kai buvo išspausdintas ketvirtasis serijos romanas "Rezistencija".

Turėta susirašinėjimų ir vėliau apie kitus romanus ir reikalus. Kai kurie tų "dialogų" prieš 11 metų buvo spausdinti Dirvoje. B. Raila juos kai kur sutrumpino arba papildė ir paruošė ilgesnį rašinį apie Spalio kūrybą ir rezistencijos problemas. Tatai įeina į jo naują rinkinį, vardu "Raibos agavos", dabar jau renkama Londonė Nidos spaustuvelyje, ir yra vilties, kad ta stambesnės apimtys knyga pasirodys ateinančiais metais.

Taigi iš paties Spalio pasisakymų jis parinko ištraukas prakalbai, tartum iškviesdamas pakalbėti patį autorių. Žinoma, protarpiais jis tą dialogą gerokai papildė savais komentarais ir šiaip jau pastabomis.

Rašytojo užsimojimai

Br. Railos pirmieji klau

Prisiminkim ir pažinkim Romualdą Spalį

Ed. Balceris

Paberžytė, Ruseckaitė, Normantaitė...

Rezistencija ir kaip kas joje dalyvavo

Prie tų pasisakymu Raila pridėjo komentarus: — Rašytojas liudija, kad "stengėsi nieko nemeluoti", ir tai labai gerbtinas bruožas meno kūrėjui, nors ir paradoksiškas. Romane ar dramoj fabula, situacijos, charakteriai dažniausiai būna kaip tik "melas", arba fikcija — nes išgalvoti "išmąslyti", sufantazuoti, sulipdyti mozaikon iš visokių tikrų ir gyvenime neįvykusių dalelių. Nuoga gyvenimiška tiesa ir konkrečios tikrovės faktų atvaizdavimas nebūtinai. Bet būtina **meninė tiesa**, išreiškianti netiesioginiai gyvenimiškąją tiesą, ją susimbolindama, lyg išdistiliuodama, prisikasanti prie versmių, kurių kartais nenujaučia realisto akis, praktiko širdis ir faktų rinkėjo protas. "Melagio" vaidmuo meno kūryboje nėra labai blogas. Tik didelė ir keblī atsakomybė: jam būtina įtikinti skaitytoją ar žiūrovą, reikia mokėti "teisingai meluoti"...

Spalis: — Rezistencija, be abejo, dvasinė rezistencija prasidėjo jau pirmą sovietų okupacijos dieną. Kaune, Laisvės alėjoje tą vakarą žiūrėjau į "marširuojančią" rusų kariuomenę. Mes kentėjom, stačiai fiziškai sirgom, matydami tuos prastai apsirengusius mūsų laisvės duobkasių... Vėliau pradėjom atsikvošėti, apsidairyti, ieškojom ne būtinai idėjos brolių ar partijos vienminčių, bet gerų patikimų draugų lietuvių. Grupavomės tie, kurie pasitikėjom vienas kitu. Sakyčiau, tai buvo daugiau "gimnazistiška rezistencija". Okupantų ir savų prisitaikėlių pajuokami, šukių rašymas su kreida ant sienų, proklamacinių lapelių deliojimas tarp laikraščių ar knygų... Būta ir skaudžių nusivylimų...

Br. Raila: — Ar dalyvavot rezistencijoje kuo nors daugiau, negu tik stebėtoju iš literatūrinės plotmės?

Spalis: — Vieną naktį Tauro gatvės studentų bendrabutyje (Vilniuje) kilo sumanymas parašyti "pasiųšinimo himną". Man buvo pavesta jį sukurti. Deja, netrukus daug kas pakito, ir vos žadėjėss gimti mūsų himnas mirė. Tuoju po Kalėdų, vėl atvykęs į Vilnių sužinojau, kad man buvo įsakyta prisistatyti į NK VD, o jei pats neatsirasiu, tai pagrasinta kitu būdu ten atgabenti. Taip mane perspėjo viena studentė.

(Nukelta į 6 psl.)

banaliais, bet reikšmingus tam laikotarpiui. Ir tai atlikti kiek galint bešališkiau, be specialios meilės ar nesuvaldomos neapykantos...

Kitas B. Railos klausimas buvo apie jo romanuose plėtojamą turinį, augančių veikėjų nuotykius, kintant jų amžiui ir likimams.

Spalis: — Niekas nesidaro savaime. Visur buvo priežastys, sąlygos, kreipusios mano veikėjų likimus. Jų kilmė dažnai glūdėjo jau vaikystėje. Norėdamas rašyti apie Nepriklausomybės laikotarpį ir kas įvyko vėliau, turėjau susidurti ar tiesiog išeiti iš sąlygų tos mūsų kartos, kuri nepažino svetimo jungo, kuri jau į pradžios mokyklos suolą sėdo, prieš akis matydama nesvetimus viengalvius ar dvigalvius erelius, bet Lietuvos Vytį. Šios epochos istorija sutapo su tos kartos istorija... Reikėjo pradėti nuo mažamečių — nuo "Gatvės berniuko" nuotykių. Stengiausi, kad jie būtų įdomūs skaityti, tikėjau, si patraukti jaunimą, troškau, kad jis neverčiamas susidomėtų tėvų praeitimi. Spėju, kad kai ką bent iš dalies laimėjau. Kai kurie to romano nuotykių ir asmenys atkurti iš anų dienų, kada vasaros buvo ilgos ir rūpesčių ne už grašį. Su jais kartu buvo numatyta ir pasėta sėkla ne tik antrajam, bet ir... būsimam paskutiniam septintajam tomui.

Romane "Ant ribos" buvo jau Kauno gimnazijos fonas. Gimnazija mėginau atvaizduoti tokią, kokia ji buvo be pagrazinimų. Lietuvoje anuo metu to amžiaus jaunuolis buvo drūtai mokomas. Ji mokė tėvai, bažnyčia, mokykla, organizacijos, suaugusieji ir ypač draugai. Stengiausi niekur nemeluoti, siekiau realumo, kuris rodytų jaunuolių bundančius ilgesius, pirmąsias meiles, pagundas ir kitką. Daug Amerikos lietuvių jaunuolių dėkojo man už tą knygą, tartum save atpažindami. O "Alma Mater" — tai lapas iš studentų gyvenimo, tai džiaugsmo, nerūpestingumo, veržlumo ir nepatyrimų metai, kada fizinis ir psichinis gaivalinėjimas gimdo šventuosius arba prakeiktuosius. Jo pagrindiniai veikėjai atėjo iš "Ant ribos", dar pridėjau

R. SPALIS...

(Atkelta iš 5 psl.)

Nuo to laiko nutraukiau santykius su organizuotu pogrindžiu. Galvojau, jei įkliūsiu, tai ir kankinamas nieko svarbaus negalėsiu išpasakoti. Dirbau Kaune, bet kiekvieną šeštadienį vykdavau į Vilnių ir pasirodydavau tarp studentų, idant galvotų, kad gyvenu Vilniuje. Kaip matot, nieko didvyriško neatlikau. Nebuvau toks, kaip romane Alėjūnas ar kuris kitas iš aprašytųjų, bet laiko nuotalkas ir atmosferą giliai jutau. Romane betgi yra ir visiškai autentiškų įvykių.

Abejonės dėl Birželio sukilimo

B. Raila: — Kodėl "Rezistencijoje" Birželio sukilimas pavaizduotas tik fragmentiškai, vos vieno kito asmens veiksmu? Sukilimas juk buvo daugelio drašių ir didvyriškų pastangų viršūnė, tiesiog apoteozė...

Spalis: — Taip, sukilimas įvyko ir pavyko, bet sukilėlių sėkmė rėmėsi daugiausia vokiečių armijos galybe. Man atrodė geriau pateikti tik mažą sukilimo fragmentą, gal labiau individualinį, tačiau būdingą ne vien Kaunui ar Vilniui, bet visai Lietuvai. Vėliau ypač po 1944 m., lietuviai patys vieni pradėjo kovą su okupantais. Ta kova verta didelio dėmesio, aš ją atkursiu kituose tomuose.

Šioje vietoje Br. Raila gan griežtokai pareiškė nesutikęs su autoriaus nuomone apie Birželio sukilimą. Jo manymu Birželio sukilimas buvęs kovingiausias lietuvių tautos valios išraiška. Kiek supratau, Raila šiuo klausimu diskutavo ir plačiau susirašinėjo su autorium, gal dėl to vėlesnėse romano dalyse autorius irgi pakeitė pažiūrą ir vaizdavo, kaip visa lietuvių tauta dalyvauja nepasibaigiančioje rezistencijoje prieš visus okupantus.

Apie sekantį ir baigiamą rašyti penktąjį generacijos istorijos tomą "Mergaitė iš geto" Spalis taip pasakojo:

— Fonas čia — jau vokiečių okupacija Lietuvoje. Veiksmo varikliais, tarp kitko, yra mano herojų vedybinis gyvenimas ir net "lytiniai elementai". Vystau stiprią instigaciją. Visi veikėjai iš anksčiau ar vienas kitas naujas...

Šeštąjį tomą ketinu pavadinti "Partizanas, kuris buvo Sereika". (Vėliau vardas buvo pakeistas žymiai geresniu — "Širdis iš granito"). Su juo prisikasim ligi gigantiško mūsų tautinės tragedijos masto. Mano uždavinys padidės ir pasunkės. Jam ruošiausi seniai: ieškau ir rankioju medžiagą, kiek galėdamas susirašinėju su buvusiais par-

Nuo piramidžių iki Akropolio

(16)

Stuobrys esi, jei nematei Atėnų ir Akropolio! Jei matei ir nesižavėjai, esi asilas, o jei savo noru palikai Atėnus - esi kupranugaris' - sakydavo senovės graikai.

Tačiau norint pažinti Graikiją neužtenka vien tik matyti Atėnus ir Akropolį: reikia matyti iš jos jūrų kylančią šviesą, kuri virš salų ir žemyno susilieja į žydrią mėlynę, prikelia iš kapų antikinį pasaulį; reikia išgyventi Graikijos taip staiga besikeičiantį gamtos grožį, kur sniegu dengti kalnai nusileidžia į platanų ir ažuolų miškus ir į lygumas su sidabriniais alyvmedžiais, tamsiais raudonų aguonų žiedais ir saulėje spindinčiom, baltom marmuro kolonom.

Saulėtą popietę, palikę Atėnų betono džungles, vykome žavingu Soronijos ilankos pakraščiu pro garsųjį Eleusį į Korintą. Saulės spindulių nušviesta ilanka spindėjo kaip veidrodis, o jos ramiam paviršiuje, kaip vaiduokliai, plūduriavo pilki laivai mesdami tamsius šešėlius į gelmes. Kitoje kelio pusėje tęsėsi nesibaigianti kalnų grandis tarp kurios uolų išsiskverbęs vandens masės priminė Norvegijos fiordus. Toli matėsi aukštai iš vandens iškilusi Salamis sala, kuri horizonte atrodė siekianti Atikos krantus ir Soronijos ilanką dabar pavertusi didžiulių ežerų.

Kelias vingiavosi tarp kalnų ir uolų vis toldamas ir vėl ar-

tizanis ir partizanėms. Stengsiuos pateikti to laikotarpio nuotaikas ir foną, tartum pats būčiau ten dalyvavęs. Pagrindinį vaidmenį turės Sereika. Jis trumpai buvo pasirodęs jau "Ant ribos" — savotiškas, toks lyg ir neigiamas tipas. Vėliau "Alma Mater", "Rezistencijoje" ir "Mergaitė iš geto" palengva ryškiniu jo charakterio bruožus, kol jis atsiskleis visu platumu. Septintasis ir paskutinis tomas kol kas dar be pavadinimo. (Dabar jau atspausdintas po autoriaus mirties "Aukšinio saulėlydžio gundymai"). Veiksmas vyks Amerikoje. Iš anksto galiu tik tiek pasakyti, kad būsiu brutaliai atviras. Savo rašomą generacijos istoriją skiriu ne tiek dabarčiai, kiek ateinančiom kartom. Aš tikiu, kad lietuvių tauta atgaus laisvę. Iš dabartinės kartos nelaukiu nei laurų, nei gal per didelių pasmerkimų. Labiau laukiau ir bijosiu tik atgimusios tautos žodžio, kaip ji pažiūrės ir įvertins mūsų darbus.

Po tokių Spalio žodžių prelegentas pasidžiaugia, kad ir jam tai malonus palengvinimas: palikti veikalo išsamų įvertinimą ateinančiom kartom. Tik kažin ar tuo nutildisim šių dienų teisėjus?

(Bus daugiau)

tėdamas prie ilankos krantų. Antikiniais laikais čia ėjo šventasis kelias, kuriuo plaukdavo minios iš Atėnų į Eleusį šventes, į garsias ir paslaptingas misterijas. Jas paprastai vedavo mistogonas, kurį sekdamas procesija pasipuošusi gėlių vainikais, mistiškais lazdomis rankose ir giedant šventas giesmes bei himnus.

Gamtovaizdis čia greit pasikeitė ir, palikę Aigalėjaus uolų skardžius, privažiavome Eleusio lygumą. Eleusis miestas jau buvo žinomas mikėnų kultūros laikotarpyje. Čia gimė garsusis Atikos tragedijų kūrėjas Aischilas ir paslaptingosios Demetros misterijos. Graikų mitas pasakoja, kad deivė Demetra, palikusi dievų buveinę Olimpą, klajojo po pasaulį ieškodama savo dukters Persofonos, kurią Dzeusas buvo atidavęs Hadui į požemį. Taip, beieškodama dukters, užėjusi pas Eleusio karalių Kelėją ir ten palikusi jo rūmų tarnaitę. Karalius, žinoma, nežinojo, kad ji yra deivė ir maloniai ją šiam darbui priėmė. Demetra, atsiilygindama karaliui už jos globą, išmokė eleusiečius žemdirbystės ir įkūrusi šiame mieste šventąsias misterijas.

Misterijos vėliau pagarsėjo visoj Graikijoje, nes jų dalyviams buvo žadamas laimingas gyvenimas šiame pasaulyje ir po mirties. Pačios apeigos vykdavo labai paslaptingoj atmosferoj, taip vadinamoj paslapčių salėje prie fakelų šviesos ir jų dalyviams buvo įsakta neišduoti paslapčių, kurias ten sužinojo. Taip pat niekas nedrįsdavo misterijų kritikuoti ar pajuokti, net garsusis kritikas Aristofanas apie jas visuomet atsiliepdavo palankiai ir su pagarba.

Taigi Eleusis ir dabar turistų labai mėgiama vieta ne vien tik dėl čia esamų antikinų liekanų, bet ir nepaprastai gražios gamtos.

Netoli Eleusio prasideda Peloponeso pusiasalis su garsiuoju Korinto kanalu ir senojo Korinto iškaskom. Privažiavę kanalą sustojome prie pat tilto esančios suvenyrų krautuvės su daugybe Korinto keramikos ir kitų charakteringų šiam kraštui meniškų išdirbinių, tad buvo gera proga nueiti ant tilto ir iš viršaus grožėtis šiuo nepaprastu kanalu. Atrodo lyg milžinišku peiliu būtų perpiautas žemės ruožas, jungiantis šias dvi ilankas: Soronijos ir Korinto. Kanalo ilgis vos keliolika mylių, tačiau ypatingas savo aukštais krantais. Nuo tilto iki vandens yra 210 pėdų tarpas, vietomis jo krantai siekia net 280 pėdų aukščio. Šiuo kanalu atskirtas nuo žemyno Peloponeso pusiasalis dabar virto sala.

Pervaziavę tiltą riedėjome Korinto lygumą į senąjį Korintą. Nors aplinka čia gana skurdi, tačiau ją puošia didingos praeities turtai. Ir jei nieko čia daugiau nebūtų — kaip tik tos 6 likusios Apolono šventyklos dorėnų kolonos, kurios iš spalvingos augmenijos šviečia mėlyno dangaus fone — visvien būtų verta čia atvykti ir jomis pasigrožėti. Juk

neveltui Horacijus pasakęs, kad ne kiekvienam nusišypsotokia laimė pamatyti Korintą. Tad šia laime galėjome džiaugtis, šią saulėtą popietę vaikščiodami tarp 4000 metų senumo kultūros liekanų.

Dienos kaitra jau buvo praėjusi ir iš Korinto ilankos per Istmos uolas slinko gaivi vėsma. Susėdę and didžiulių akmeninių blokų sekė vadovės aiškinimus perpintus idomiais graikų mitologijos epizodais. Priešais matėsi gražus vaizdas aukštai iškilusios uolos, vadinamos Akrokrintu. Tai Korinto Akropolis, kurio viršūnėje buvusi tvirtovė ir Partenonas. Nors Akrokrintas buvo prieš sunkiai įveikiamas, tačiau per helenistinį pasaulį slinkęs Romos šešėlis sunaikino ir Korintą. Tai įvyko 14 metais, kada graikai sukilo prieš romėnus. Romėnų generolas Mumijus tada sunaikino Korinto miestą iki pamatų. Senos Apolono šventovės liko tik 6 kolonos, kurios ir šiandien teikia svarbiausią fotografavimo atrakciją turistams. Tai viena seniausių liekanų graikų šventyklos dorėnų stiliuje.

Cezaris buvo Korintą atstatęs ir miestą pavertęs šios provincijos sostine. Tik nebuvo pramates, kad Korintas taps svarbiausia šv. Povilo veklos vieta ir kad šis miestas bus graikiškas. Sv. Povilas, kaip žinome, čia išgyveno 18 metų ir parašė pirmas žinias apie naująjį testamentą; būtent pirmuosius savo laiškus broliams tesalonikiečiams.

Idomu šiandien stebėti senojo Korinto liekanas, kurias yra atkasė Amerikos archeologai. Čia buvo atkasta teatras, šventovės, šuliniai, prekyvietės, bazilikos, antikiniai ir krikščionių kapai ir įvairiausi miesto įrengimai, kurie liudija apie aukštą korintiečių gyvenimo standartą ir jų dvasinę kultūrą.

Kaip kituose graikų miestuose, taip ir Korinte, Agora (miesto aikštė arba turgavietė) sudarė šio miesto centrą ir širdį. Agora buvo apsupta dviem eilėmis įvairių krautuvių. Nuo Akrokrinto iki jos tęsėsi ilgiausia Graikijoje kolonada. Iš vakarinio Korinto uosto į centrą ėjo marmuru grįsta gatvė. Po kolonada ir krautuvėm buvo įrengtas tekančio vandens kanalas į kurį iš kiekvienos krautuvės buvo vertikali anga, kurioje, kaip šaldytuve, laikydavo mėsą ir daržoves bei vyną. Aikštės priekyje buvo įrengta tribūna, iš kurios ir šv. Povilas skelbė čia naująją religiją. Agoros šiaurinėje pusėje buvo maža orakulo šventykla, su nusileidimu į šventąjį šaltinį. Čia buvo galima sužinoti antgamtiškas paslaptis ir šventam šaltinyje vanduo reikalui esant galėjo būti pakeistas vynu.

Mieste veikė ir didžiulis teatras su vandens baletu ir gladiatorių kovomis. Tarp daugelio kitų maudyklių Hadrijanas čia buvo įrengęs vieną labai prabangią, į kurią specialiu viaduktu vanduo buvo atvestas iš Tymphalus ežero už 30 mylių nuo Korinto.

Korintas senovėje buvo garsus savo meno išdirbiniais, ypač keramika ir bronzos dirbiniais. Korinto vazos buvo žinomos ir už Graikijos ribų, kurios ir dabar yra vienos mėgiamiausių suvenyrų ir turistų labiausiai perkamos.

Graži popietė slinko į vakarą ir saulė, pasislėpusi už Akrokrinto, neapšvietė daugiau tų 6 dorėnų kolonų, kurios atrodė dar vis prašėsi fotografuojamos. Tad sėdome į autobusą ir, saulei skęstan Soronijos ilankoje, grįžome atgal į Atėnus.

(Bus daugiau)

Mums rašo

KAS "ATSIKRATO" MAŽOSIOS LIETUVOS

Malonu buvo skaityti Au-relijos Balašaitienės VLIKO seimo Clevelande reportažą, išsamiai pateikiantį svarbesnius posėdžių eigos momentus. Minint VLIKO Tarybos Lietuvos studijų komisijos pranešimą apie mažosios Lietuvos reikalus, tačiau, įsibrovė mintis visiškai neatitinkanti minėtam pranešimui. Ten pasakyta, kad: "Kalbėtojas pareiškė didelį nepasitenkinimą tuo faktu, kad paskutiniu metu mūsų spaudoje plačiai pasisakoma už atsikratymą Mažosios Lietuvos". Tokio priekaišto kalbėtojas nedarė. Lietuviška spauda ne tik "nesikrato" Mažosios Lietuvos bet yra labai jautri to nelaimingo krašto baisaus genocido faktų iškėlimui ir išryškinimui jo priklausumui lietuvių tautai.

Kalbėtojas iškėlė Lietuvos studijų komisijos didelį nepasitenkinimą VLIKO valdybos vicepirmininku spaudos ir informacijos reikalams Dr. J. Baliu spaudoje išėjusiu remti mūsų tautos priešų pozicijų, kėsinačiusi į lietuvių tautos erdvę VLIKO 1949 metais oficialiai deklaruotą didžiosioms valstybėms, kaip Lietuvai priklausančią teritoriją apimančią Tilžės, Gumbinės, Karaliaučiaus sritis iki Potsdamo linijos. Kalbėtojas taip pat atkreipė dėmesį į faktą, kad Mažosios Lietuvos rezistencinis sąjūdis yra VLIKO integralia dalimi, kovojantis už savo tėviškių išlaisvinimą (tilžietis Dr. J. Stiklorius tuo metu vadovavo VLIKO seimui) todėl Dr. J. Balio siūlymai atsisakyti Mažosios Lietuvos plėšrių kaimynų naudai yra dideliu įžulumu ir paneigimu VLIKO pozicijų.

Algis A. Regis,
VLIKO Tarybos Lietuvos
Studijų komisijos
sekretorius

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Kai Kauno radijo bangomis prabilo laisvė... (8)

Balys Auginas

Laisvųjų dienos

PASKELBĖ visam kraštui laisvą Lietuvą ir laikinosios vyriausybės deklaraciją, laukiamė, kokia bus klausytojų reakcija. Patys gi džiaugiamės, kad jau kažkur yra susidariusi tautai vadovaujantis branduolys, kad formuojasi sava valdžia. Juk ji kalbės visos tautos vardu. Tikimės, kad ir mūsų per radiją duoti svertom kalbom pranešimai ras atgarsį. Atrodo, kad komunikacijos ryšį su savo kaimynais pavyko užmegsti. Ir pačioje tėvynėje, netgi tolimiausios provincijos vietovės, klausydamos Kauno radijo jau sužinojo, kokia linkme rieda įvykiai, kad jau yra kas rūpinasi tautos reikalais ir jos ateitimi. (Taip mes tada buvome šimtaprocentiniai ištikiniai!)

Tačiau realybė dar buvo neaiški ir miglota - tarsi rytas kuris aušta rūkose: nežinai, ar saulė nušvys, ar ūkanos apvilks dienos akis...

Pačiame Kaune dar virė kovos. Ažuolyne ir kaikiuriose Zaliakalnio vietose, Mickevičiaus Slėnyje tratėjo kulkosvaidžiai. Kai kurių užmiesčio gatvių labirintuose irgi poškėjo šūviai. Smarkios kovos ėjo Aleksoto gatvėse. Buvo kaudiniamasi ir Vilijampolėje, kur laisvės kovotojų būrys atakavo besitraukiančius rusus, o šie bandė išsprogdinti Vilijampolės tiltą.

Visos tos žinios atėjo pas mus. Dalis telefoniniais pranešimais, kita dalis iš paskirų savanorių, atėjusių iš miesto mums padėti. Džiaugėmės didėjančia mūsų 'galybe', nes jaunimo pagalba tikrai buvo gausi! Didėjo mūsų savanorių

skaičius 'pagalbinėmis jėgomis'...

Su radio stotimi palaikėme glaudų ryšį. Jiems irgi skambino klausytojai, informuodami kas mieste vyksta. Pagaliau radijo stotis pataria mums taupyti elektros energiją, prognozuojant darant didesnes pertraukas. Sutariame programą dalinti taip: iš ryto pradėdame 7 val., baigiame 9 val. Vidurdienio - nuo 12 val. iki 15 valandos. Ir vakaro - nuo 18 val. iki 22 valandos. Toks sutvarkymas sutaupo ne tik energiją, bet ir daug muzikinės ir žodinės medžiagos, duoda laiko žinias paruošti, sustatyti muzikinę dalį ir sumedžio ti paskutinių 'šviežiausių' žinių.

Turėdamas daugiau atliekamo laiko, ji praleidžiu apčiuoje, padėdamas Kliausui apmokyti mūsų žaliąjį jaunimą kaip naudoti ginklą. Vieną kambarį paverčiame 'ginklų sandėliu' - jau turime pakankamai ginklų ir šaudmenų. Žmones paskirstome būreliais ir vyksta visai padorus karinis pasiruošimas. Vyrukai susipažįsta su ginklais - šautuvais, kuklosvaidžiu, rankinėm granatom ir įvairiais pistoletais.

Nakčiai artėjant, gaunu šautuvais ginkluotus keturius vyrus ir kulkosvaidį, kurį skiriu Budrai su Surošu. Jie ji pasistato prie mažosios studijos lango, išeinančio į užpakalinį kiemą. Du vyrai žinių redakcijoje, du muzikos redakcijos patalpose. Du didžiojoje koncertų salėje. Mudu su Boguslausku saugome aparatūros kambarį, su siuntimo aparatūra, su stiprintuvo lempomis.

Dešimtą valandą vakaro, baigę programą, gesiname šviesas. Visas radijofonas apkursta ir apanka, paskendęs tamsoje. Kadangi vakaras labai puikus ir šiltas, langą paliekame atidarytą. Jis išeina irgi į kiemą, už kurio yra aukšta tvora ir aibės namų, priklausančių Donelaičio gatvei. Kvartalas siekia ligi Mickevičiaus gatvės. Iš tos pusės nesitikiame jokio pavojaus, bet... atsargumas yra viena geriausių karinių dorybių. Todėl ir į tą pusę iš mažosios studijos lango nukreipiame kulkosvaidį.

Nors diena buvo įtempta, esame išvargę, bet miego nesinori. Sėdime tamsoje. Boguslauskas pasiūlo geriau šnekučiuotis atsigulus. Bet kas tas mūsų guolis - mažytė, siaura sofutė - talpina vos vieną vidutinį žmogėną. O čia mes dviese. Kadangi man reikės keltis dažnokai, tikrinant sargybas, atsigulu iš lauko pusės, davęs patogesnę vietą prie sienos bičiuliui. Ginklus pasidėdame ant grindų, kad reikalui esant galėtume lengviau ir greičiau juos pasiekti.

Pusbalsiu šnekučiuojamės, kol mano pašnekovas staiga vi dury pokalbio ima ir užknarkia. Sofutė tokia siaura, kad mano tik pusė kūno telpa joje - kita pusė kaba ant garbės žodžio tarp dangaus ir žemės. Tačiau save raminu: užtat ne apsamansiu miegu, kaip pamieškes akmuo Nepatogu, bet taip ir balansuoju gulėdamas. Kai bičiulis pasisuka į sieną - aš krentu ant žemės, kaip rugių pėdas. Jei aš bandau pasisukti kairėn - atsiduriu į kietą Boguslausko alkūnę ir vėl iš siblaškau. Kai nejuočiom pasisuku dešinėn - krentu ant grindų pagal visas Niutono žemės traukos taisykles. Nėra kaip įsitaisyti, tai ir guliu aukštelininkas (kol nugara įvargsta), klausydamasis knarkiančio draugo.

Naktį, kai tikrindamas apsaugą užėjau į žinių redakciją - vyrai dairais pro langą į kiemą ir rūko. Išbaru. Patariu nerūkyti prie lango, nes šviečiantis popirosas naktį toli matomas ir iš lauko pusės yra geras taikinytis. Vyrukai kalbatai vykdo įsakymą ir susėda ant grindų teisindamiesi, kad rūkant ne taip ima miegas.

Mažoje studijoje budrusis Budra žiūri pro langą, o Surošas su rūkstančiu popirosu, prisiglaudęs prie raudono pliušo užuolaidos, uoliai papsena.

Jis, ko gero, uždegs užuolaidą ir padarys gaisrą bute - burba Budra, kuris nevirškina rūkų.

Palinkiu sėkmės, patariu būti atsargiems. Vėl vargstu ant siauro gulto, kamuodamasis kiškio miegu.

Visai prieš rytą mus pažadina šūviai. Pro atvirą langą iš kažkurio kiemo į mūsų kambarį kažkas paleidžia šūvių seriją. Po to - vėl tylą. Krintu nuo sofos, griebiu pistoletą ir atsargiai dairausi pro langą. Rūkuota ir nieko nesimato. Vi si sukyla, atbėga pas mus. Atbėga ir Budra.

Gal eiti paieškoti tų velnių? Surasti iš kur jie šaudo? - klausia siūlydamasis.

Nutrauktą miego siūlą taip jau ir neina sumegzti. Ir neapsimoka, nes tuoj jau reikia kelti ir pradėti programą. Viršutinėje techniko kambario durų staktoje randame kulku

PUIKIAUSIUS KAILIUS RASITE

Chicagoje rasite pas vienintelį lietuvių kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601

Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

žymes. Budra su keliais vyrais išleidžiu 'išsukuoti' įtartinų namų, bet surask žmogus adatą šieno vežimelį. Taip jie ir grįžta nieko nepesę. Sis nemalonius įvykis buvo visų dienos pokalbių tema. Apie pietus, mūsų sargybinio lydimos, kiemu ateina kaip baltos gulgės kelios Pienocentro merginos su geležiniais bidonais sriubos. Jos rodo spindinčią šypsena:

- Atnešame radijofono gynėjams pietų! Pasistiprinkite. O mes jus maitinsime tol, kol būsite.

- Čia mūsų antrieji namai! - juokiamės, bet vaišės dėkingai priimame.

Besigardžiuodant Pienocentro gėrybėmis, Kliausius praneša, kad šianakt būtume išlėkę į orą su visais mūsų ginklais. Kažkas buvo palikęs užtaisyta granatą - ištraukęs kaiš tūką ir padėjęs. Nuo mažiausio triukšmo ji galėjusi sprogti.

Vidudienio programai radijofono pasiuntinys Bakutis jau atneša Eltos žinias. Taigi, Elta jau pradėjo veikti. Turėsime vėl oficialių žinių tarnybą. Kai programos įtarpoje padėdoju Pienocentru už nuoširdų vaišingumą, kita diena, trečia diena, iš ryto prisistato keli vyrukai su maišais. Tai Maisto gynėjų-tarnautojų broliška do vana radijofonėčiams! Maišuose - dešrų ir kumpių. Iškabėjęs pasirodo, kad ir jie gina mūsų pavyzdžiu savą darbovietę. Mūsų šeimininkės Pašėkvičiūtė ir Senkuvienė kaičia kavą, verda arbatą...

(Bus daugiau)

• Dr. Petro Daužvardžio, Lietuvos generalinio konsulo Chicagoje, 10-ties metų mirties minėjimas įvyks gruodžio 13 d., 12 val. Jaunimo Centro didžiojoje salėje. Minėjimas prasidės šv. Mišiomis. Pagrindinis celebratas bus prel. J. Balkūnas iš Floridos. Koncelebruoja kleb. A. Zakarauskas, kun. dr. V. Rimšelis, kun. J. Vaišnys, S. J., kun. J. Borevičius, S. J., kun. P. Daugintis, S. J., kun. dr. J. Prunskis.

Šv. Mišių metu giedos Chicagos Operos vyrų choras ir solistė M. Momkienė, akompanuojant muz. A. Vasaičiui.

Akademija įvyks 12 val. Jaunimo Centro didžiojoje salėje, pagrindiniai kalbėtojai bus Lietuvos generalinis konsulas Anicetas Simutis iš New Yorko ir inž. Jonas Jurekūnas.

Akademijoje meninę programą atliks solistai M. Momkiene ir A. Brazis, akompanuojant muz. Alvydui Vasaičiui.

Minėjimui suruošti sudarytas specialus įvairių organizacijų atstovų komitetas. Komitetui vadovauja dr. Leonas Kriaučeliūnas. Minėjimas įvyks gruodžio 13 d. Jaunimo Centro didžiojoje salėje. Visa lietuviškoji visuomenė kviečiama dalyvauti.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

St. Anthony
Savings & Loan Association

1447 South 49th Court • Cicero Illinois 60650

10 South 660 Route 83 (At 92nd St.).

Willowbrook, Ill. 60521

Phones: Chicago: (312) 242-4395

Cicero: (312) 656-6330

Willowbrook: (312) 789-0777

Joseph F. Gribauskas
Executive-Secretary

Dennis N. Gribauskas
Senior Vice-President/
Willowbrook Manager

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

CHICAGOS LIETUVIAI

Antanas Juodvalkis

PRISIMINTAS RAŠYTOJAS A. BARONAS

Žinomo rašytojo ir publicisto Aloyzo Barono mirties metinės paminėtos 1981 m. lapkričio 21 d. Jaunimo Centre, Chicagoje.

Pravedė ir kelis A. Barono gyvenimo bruožus papasakojo dr. Kazys Ambrozaitis. Rašytojas A. Baronas mirė sulaukęs 62 metų amžiaus. Augo padienio mūrniko šeimoje, patyrė nedaug teklių ir neturėjo galimybės reguliariu būdu siekti aukštesnio mokslo. Baigė suaugusių gimnaziją Kaune. Nežiūrint jo socialinės kilmės, jis nepakibo ant komunistinės "meškerės" ir visą gyvenimą liko neatlaidus kovotojas prieš komunistinį melą ir veidmainystes. Okupacijų metu buvo įsijungęs į rezistenciją, skaudžiai pergyveno pasitraukimą iš Lietuvos. A. Baronas, kaip žmogus buvo draugiškas ir socialus.

Apie Aloyzą Baroną, kaip rašytoją, plačiau kalbėjo dr. Kęstutis Keblys, atvykęs iš Detroito. Pirmoji A. Barono knyga "Žvaigždės ir vėjai" pasirodė 1951 m. ir toliau beveik kiekvienais metais dovanodavo skaitytojams po vieną savo kūrybos knygą. A. Baronas buvo ne tik romanistas, novelistas, bet ir geras humoristas, dr. S. Aliūno vardu redagavo Draugo mėnesinį priedą — Spyglius ir Dyglius — ir dažnai vienas prirašydavo.

Rašytojo A. Barono palikimas yra turtingas. Jis parašė ir yra išleista 11 romanų, 7 novelių rinkiniai, 2 vaikams knygos, 2 publicistikos rinkiniai ir 3 humoro veikalai. Iš viso 25 knygos. Į šį skaičių neįeina gausi ir vertinga publicistika, išbartsėta po laikraščių puslapius.

Apie naujai pasirodžiusią A. Barono knygą "Mirti vi-

sada suspėsi" kalbėjo Aušrelė Liulevičienė. Kaip ir visi A. Barono raštai, naujasis jo romanas yra atremtas į vyresniesiems dar atsimenamą praeitį: laisvą gyvenimą, karą, okupacijas, sukilimą, partizaninį pasipriešinimą, kolūkių steigimą, komunistų siautėjimą ir t.t.

Apie A. Baroną, kaip publicistą, kalbėjo Bronius Kviklys, tryliką metų kartu išdirbęs Draugo redakcijoje. A. Baronas buvo išvalgus publicistas, neatlaidus komunistinių užmačių atskleidėjas. Žurnalistinį ir literatūrinį darbą pradėjo 1937 metais, rašydamas korespondencijas. Surinkus jo publicistinius straipsnius, susidarytų keli tomų vertingų raštų.

Antroje vakarnės dalyje Titus Antanaitis paskaitė ištrauką iš "Antro pasaulio", spausdinto Draugo atkarpoje. Tai humoristinis A. Barono romanas, kurį reikėtų išleisti atskira knyga. Poetė Julija Gylienė paskaitė kelis eilėraščius iš A. Barono poezijos. Solistė J. Šermukšnytė-Burges, akompanuojant kompozitoriui A. Jurguičiui, padainavo A. Barono eilėraštį — Dainuok, Dzūkija mano (kompoz. A. Jurgutis).

Vakaronę užsklendė dr. Kazys Ambrozaitis padėkos žodžiu.

Kavinėje tarp degančių žvakių ir gėlių buvo išstatyta Aloyzo Barono nuotrauka. Minėjime dalyvavo jo našlė Nijolė su abiem sūnumis ir kitais giminėmis. Kaip paprastai, po programos dalyviai vaišinosi, dalijosi įspūdžiais ir pirkė knygą — Mirti visada suspėsi.

FILMAS APIE PREZIDENTĄ SMETONĄ

Pirmasis ir paskutinis Nepriklausomos Lietuvos

Rašytojo A. Barono minėjime (1981. XI. 21 d.) dalis programos atlikėjų. Iš kairės: dr. K. Ambrozaitis, N. Baronienė, dr. K. Keblys, J. Gylienė, T. Antanaitis ir Br. Kviklys.

Z. Degutis nuotr.

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS ANTRASIS PAPILDYMŲ TOMAS

Mintis leisti Lietuvių Enciklopedijos II papildymų tomą rado palankų atgarsį spaudoje ir laiškuose. Gauta daug laiškų, skatinančių nedelsti su šiuo aktualiu reikalu. Tarp kitų motyvų užsimenama tai, kad iševijoje sparčiai retėja senesnės kartos lituanistų, gi jų prieauglis nežymus. Tebe-

prezidentas buvo Antanas Smetona. Dėka K. Donelaičio mokyklų vadovybės ir Lietuvių Tautinės sąjungos turėjome progą pamatyti trumpą prezidento gyvenimą, kuris baigėsi tragiškai toli nuo tėvynės, nuo gimtųjų namelių.

Filmą atidarė trumpu žodžiu Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos Chicago skyriaus pirm. Jonas Jurkūnas.

Filmas man labai patiko, nes turėjau progos pamatyti nors ir trumpą Lietuvos kūrimosi laikotarpį vaizduose. Skaitant ir mokantis istorijos iš vadovėlių, sunkiau atkurti tikrą, pilną vaizdą. Baltoje drobėje sekiau paveiksluose žmones, jų apsirengimą, nuotaikas ir aplinką. Filmo pradžioje pastebėjau, kad gyvenimas labai skiriasi nuo dabartinio. Žmonės buvo linksmi, pilni energijos. Man patiko prezidento A. Smetonos balsas — toks jaunatviškas, malonus.

Pats filmas gal būtų dar įdomesnis, jei būtų gaminamas iš anksto pasiruošus ir su visais technikos instrumentais. Iš J. Jurkūno girdėjome, kad filmas buvo supildytas iš žmonių gautų rinkinių, paskolintų šio filmo pagaminimui. Tai buvo didelis ir sunkus darbas.

Mes esame dėkingi filmo gamintojams ir Chicago Lietuvių Tautinei sąjungai už suteiktą progą mums ją pamatyti.

Ramunė Gaižutytė
K. Donelaičio aukšt.
mokyklos, 8 kl.
mokinė

delsiant darytusi sunkiau rasti bendradarbių lietuviškiems dalykams. Tai ir skatina skubinti leisti II papildymų tomą.

Užsakymų, deja, nesuplaukė nė kelintos dalies tiek, kiek reikėtų, kad būtų galima iš prenumeratos išsiversti. Tenka remtis viltimi, kad darbą pradėjus atsiras daugiau prenumeratorių. Panašiai buvo ir tada, kai LE pradėta leisti prieš 30 metų. Bet norima štai ką pabrėžti. Nebus įmanoma spausdinti didesnio atsargos kiekio: viena, be reikalo tai pakeltų išlaidas; antra, sandėlyje užsigulėdamos knygos neša nuostolius. Tai, gi, kas iš tikrųjų mano ir norėtų užsisakyti II papildymų tomą, reikėtų nebedelsti įsirašyti į prenumeratorių skaičių. Leidyklai pinigų siųsti dar nereikia. Pakanka pranešti vardą, pavardę ir adresą.

Malonu pranešti, kad II papildymų tomą sutiko re-

daguoti Simas Sužiedėlis, buvęs Encyclopedia Lituanica redaktorius ir LE bendradarbis, dr. Jurgis Gimbutas buvęs abiejų enciklopedijų skyriaus redaktorius, ir dr. Juozas Girnius buvęs vienas iš 3 pagrindinių LE redaktorių. Po pasitarimo, įvykusio spalio pradžioje, nutarta pirmiausia sudaryti būsimojo LE tomo (XXXVII) kartoteką, t. y. išsamų vardyną asmenų ir dalykų, kuriuos papildymai turėtų apimti. Norima, kad nebūtų praleista nieko svarbesnio, kas yra įvykę per pastaruosius keliolika metų (nuo 1969). Kartoteka norima sudaryti iki 1982 sausio 15. Ji padėtų iš anksto apžvelgti visą medžiagą, numatyti atskirų straipsnių dydį ir viso tomo apimtį.

Kartotekos reikalu, prašant sugestijų, išsiuntinėta arti 100 laiškų buvusiems LE bendradarbiams ir kitiems savo srities specialistams. Tikimasi ir laukiama palankaus atsiliepimo. Prašoma taip pat visų, kas turi kokių pasiūlymų ar žinių, kurias vertėtų panaudoti papildymams, rašyti leidyklos ir redakcijos adresu: Lithuanian Encyclopedia Press, P. O. Box 95, South Boston, Mass. 02127. Kadangi tuo tarpu prašome ne straipsnių, bet tikrai vardų ir dalykų, manoma nesunku būtų patenkinti redaktorių prašymą atsiliepti iki 1982 sausio 15 d.

Apsisprendęs leisti LE II papildymų tomą, tikiuosi sulauksias tokios pat visuotinės lietuvių visuomenės paramos, kaip ir leisdamas daugiatomį Lietuvių Enciklopedijos rinkinį.

Juozas Kapočius
Lietuvių Enciklopedijos
Leidėjas

Balfo Beverly Shores skyriaus rudens vėjau atidarymo iškilmėse kalbėjo prof. dr. Kazys Ėringis. Prie prezidiumo stalo iš kairės sėdi: Beverly Shores meras Vincentas Shaulis; Gary klebonas kun. dr. Ignas Urbonas; dr. K. Ėringis; Balfo Beverly skyriaus pirmininkė Ona Pulkaunikiene; Beverly Shores Lietuvių klubo pirmininkas inž. Valerijonas Radys. Danguolė Bartkienė surinko iš svečių dr. K. Ėringio naujakūrstėi 644 dol.

K. Pocius nuotr.

CERAMIC/CROWN AND BRIDGE TECHNICIAN

We want to discuss this subject with qualified and experienced technicians who can prove their technical expertise... a word about United Dental Laboratory. We've been around since 1923... and, year by year, we've increased not only in size but in economic well-being. This works well for us and for those with whom we desire to build joint futures.

Sure, we're looking for the unusual but United is unusual... and its future can be spectacular! Call me... let's talk. What can you lose?

Sincerely yours,

R. J. De Lapa, Jr.
R. J. De Lapa, Jr.
General Manager

United Dental Laboratories, Inc.

187 W. EXCHANGE ST. • AKRON, OHIO 44302 • (216) 579-9311

(47-49)

WANTED EXPERIENCED DIESEL MECHANICS

TO WORK AND LIVE IN HOUSTON TEXAS. MUST HAVE AT LEAST 2 YEARS HEAVY DIESEL EXPERIENCE. PREFERABLY IN DIESEL POWER POWERED BUSES.

MUST HAVE OWN HAND TOOLS. BE ABLE TO RELOCATE TO HOUSTON IMMEDIATELY.

STARTING SALARY \$9.81 PER HOUR TO \$10.04 PER HOUR. GOOD FRINGE BENEFITS.

Call William Hemphill, Personnel Department

713-924-5094

METROPOLITAN TRANSIT AUTHORITY
OF HARRIS COUNTY TEXAS

P. O. Box 61429 — Houston, Texas 70001

Equal Opportunity Employer

(45-49)

DETROITO LIETUVIAI

Antanas Grinius

PAMINĖTA LIETUVOS KARIUOMENĖS ŠVENTĖ

Sekmadienį, lapkričio 22 d. šv. Antano bažnyčioje už Lietuvos karių atnašavo mišias ir pasakė šventei pritaikintą pamokslą kun. Alfonsas Babonas.

Mišių metu giedojo muz. St. Sližio vadovaujamas choras. Pamaldose dalyvavo organizacijos su 6 vėliavomis.

11:45 val. pradėta akademija. Ją atidarė ir žodį tarė Ramovės Detroito skyriaus pirm. Stasys Šimoliūnas ir paskaitai skaityti pakvietė žurnalisto Detroito skyriaus pirm. Balį Gražulį, kuris savo paskaitoje palietė Lietuvos nepriklausomybės kovotojus, kurie tūkstančiais stojo savanoriais

ir iškovojo Nepriklausomybę.

Po B. Gražulio paskaitos turėjome kitą dalį, kurią pravedė Albertas Misiūnas. Jis priminė, kad šią dieną savo tarpe turime garbingą porą, kurie švenčia 50 metų vedybinę sukaktį. Tai savanoris-kūrėjas majoras Kazimieras Daugvydas ir jo žmona birutietė Kristina. Šios šventės rengėjai savanoriai, ramovėnai šauliai ir birutietės juos ta proga pagerbs. Cicilija Balsienė ir Emilija Kutkienė sukaktuviniams prisegė po gėlę, įteikė dovaną ir apjuosė lietuviška juosta, sugiedota ilgiausių metų. Parapijos klebonas kun. Alfonsas Babonas įteikė švento tėvo palaiminimą.

Muz. St. Sližys taip pat šventę gimimo dieną. Jam

amber studios, inc.

505 East 185 Street,
Euclid, Ohio 44119
Tel: 531-3500

Pas mus rasite didelį pasirinkimą meno išdirbinių (keramikos ir skulptūros), žinomų menininkų paveikslų, foto darbų, meno reikmenų ir gintaro papuošalų. Didelis paveikslų ir foto rėmų pasirinkimas ir jų įrėmavimas, bus atliktas pagal jūsų pageidavimus.

Studija atidaryta pirmadieniais ir penktadieniais nuo 12-6 val. vak., antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 12-9 val. vak. šeštadieniais nuo 10-6 val. val. Uždaryta trečiadieniais.

Rimas Laniauskas, prezidentas

Kviečiame įsigyti šiuos leidinius

Lietuvių Enciklopedija 36 tomai	\$366.00
Encyclopedia Lituanica 6 tomai	\$125.00
Vinco Krėvės Raštai 6 tomai	\$32.60
Iš mano atsiminimų — Petras Klimas	\$13.25

(Kainos su persiuntimu Amerikoje)

Užsakymus siųsti: J. Kapočius, P O Box 95, So. Boston, MA 02127
Telef. dieną (617) 268-7730, vakarais (617) 282-2759.

"Amber Holidays"

1982 M. ESKURSIJOS Į LIETUVĄ

iš BOSTONO ir NEW YORKO

KAINA NUO \$995.00

GRUPES ĮSIVYKSTA:

Kovo 24	liepos 19
balandžio 7	rugpjūčio 4
gegužės 5	rugpjūčio 18 (su Ryga)
gegužės 12 (su Ryga)	rugsėjo 6
gegužės 24	rugsėjo 15
birželio 2	rugsėjo 27
birželio 16	spalio 6
liepos 5	gruodžio 27

VISAS GRUPES LYDĖS VADOVAI. Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ.

REGISTRUOJAME JAU DABAR:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway
P. O. Box 116,
South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Trans-Atlantic Travel Service, Inc. vidaus ir užsienio agentūra, jau nuo 1960 metų SEKMINGAI organizuoja visą eilę ekskursijų į LIETUVĄ ir į kitas pasaulio šalis.

Istaigai vadovauja:

ALDONA ADOMONIS ir ALBINA RUDZIŪNAS.

Registered Ohio Travel Agent #TA0324

TAUTOS FONDO VAJUS

Tautos Fondo komitetas vykdo piniginių vajų. Komitetą sudaro: inž. Jurgis Mikaila — pirm. ir Vladas Staškus, Vincas Tamošiūnas, Eug. Bulotienė, Česys Šadeika, Povilas Čekus ir Antanas Musteikis — nariai. Pinigus priima pirmininkas ir visi nariai.

NAUJA ŠEIMA

Lapkričio 21 d. šv. Juozapo bažnyčioje, Trentone susituokė Donna M. Jakunskaitė su Mark G. Jobin. Vestuvių puota įvyko

Knight of Columbus salėje, kurioje dalyvavo apie 300 svečių. Donna M. Jakunskaitė yra baigusi Trenton gimnaziją ir dirba ligoninėje. Mark G. Jobin Indianos universitete studijuoja inžineriją.

PAMINĖTOS MIRTIES METINĖS

Lapkričio 8 d. už a. a. aktorius ir režisierius Justino Pusdešrio sielą, 10:30 val. šv. Antano parapijos bažnyčioje buvo atnašautos mišios ir 12:30 Lietuvių namuose pravestaa akademia-paminėjimas.

Minėjamą pradėjo atsilankčius pasveikino ir žodį tarė Dariaus-Girėno klubo pirmininkas Edvardas Milkauskas.

Atsistojimu ir tylos minutė buvo pagerbtas 1980

m. lapkričio 1 d. miręs aktorius ir režisierius Justinas Pusdešris.

Apie Justiną ir jo atliktus visuomenei meninius darbus išsamiai ir nuosekliai papasakojo Vladas Pauža.

Aktoriai Kazys Gricius, Vytautas Ogelvis ir Vincas Žebartavičius atliko ištrauką iš Justino Pusdešrio pastatytų montažų.

OPORTUNITY FOR OPERATING ROOM HEAD NURSE

Excellent opportunity for Head Nurse seeking advancement or Surgical Nurse ready for promotion. Works under supervision of Surgical Supervisor. Superior organization skills required, responsible for coordination of patient care, surgical equipment and staff development in 238 bed Medical Center with 7 ultra-modern operating rooms in a brand new 17,000 sq. ft. suite.

We offer excellent salary and fringe benefits. Candidates with strong clinical background, interest in teaching, good interpersonal skills and a commitment to excellence in nursing practice are encouraged to call or write in confidence to:

DAVID FRUM
DIRECTOR OF PERSONNEL
ST. JOHN MEDICAL CENTER
ST. JOHN HEIGHTS
ST. JOHNSVILLE, OHIO 43952
614-264-8000

Equal Opportunity Employer M/F/H

OPORTUNITY FOR OPERATING ROOM SURGICAL SUPERVISOR

Seven ultra-modern operating rooms in a brand new 17,000 sq. ft. suite with Sterile Center Care Concept in a 238 bed Acute Care Community Medical Center.

We offer excellent salary and benefits. The Surgical Supervisor will have complete accountability for holding area, O.R., and Recovery Room. Candidates with extensive clinical background, superior management to excellence in nursing practice are encouraged to call or write in confidence to:

DAVID FRUM
DIRECTOR OF PERSONNEL
ST. JOHN MEDICAL CENTER
ST. JOHN HEIGHTS
ST. JOHNSVILLE, OHIO 43952
614-264-8000

Equal Opportunity Employer M/F/H

OPORTUNITY FOR REGISTERED THERAPIST AND REGISTERED PHYSICAL THERAPIST

For a 238 bed Medical Center. Salary commensurate with experience & ability. Liberal Personnel policies & fringe benefits. Call or write to:

ST. JOHN MEDICAL CENTER
DAVID FRUM
DIRECTOR OF PERSONNEL
ST. JOHN HEIGHTS
ST. JOHNSVILLE, OHIO 43952
614-264-8000

Equal Opportunity Employer M/F/H

WANTED AT ONCE STRUCTURAL STEEL DETAILERS

Experienced detailers of structural steels, joist, deck, Erie Pa. fabricator. Must relocate. Good wage.

(814) 459-2715

(4150)

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

SKLANDUS SUKILIMO MINĖJIMAS

Lietuvos laisvės sukilimui minėti komitetas š. m. lapkričio 22 dieną po pietų DMNP parapijos salėje Clevelando lietuviams suteikė keletą malonių ir įspūdingų valandų, kurių metu girdėjome ne teoretines paskaitas, bet tikrą laisvės kovotojų gyvą žodį.

Komiteto pirmininkas Alfonsas Mikulskis trumpu žodžiu pasveikinęs minėjimo dalyvius, kalbėjo vietą užleido Adolfui Damušui, 1941 metų sukilimo dalyviui ir Laikinosios Vyriausybės nariui. Idomus buvo jo asmeniškų išgyvenimų pasakojimas, tačiau dėl negero mikrofonų nustatymo toliau sėdintieji svečiai turėjo vargo viską suprasti.

Laisvės kovotoją Vladą Šakalį publika sutiko plojimais, kurie ilgai nesiliovė. Tai paprastas, orus, daug iškentėjęs lietuvis, be pretenzijų į retoriką, savo kalbos metu taip suartėjo su klausytojais, lyg jo balse iš tikro girdėtume savosios tautos šauksmą. "Niekas mums laisvės neduos. Mes turime ją patys išsikovoti. Joks kraštas pasaulyje nekels mūsų laisvės klausimo

ir už mus nekovos", kalbėjo, jis. "Mes bijome nepatogumų ir nemalonumų, gero gyvenimo išleptinti. Nebijokime tikros kovos nei kraujo — tik iš kraujo lašo pražydi laisvės žiedas". Vladas Šakalys prašė mus visus visokeriopais būdais padėti kenčiančiai Lietuvai, ja rūpintis, tačiau neturėti iliuzijų, kad mes čia būdami ją išvaduosime. "Ją išvaduos tie, kurie joje dabar kenčia". Jo kalba buvo ilga, prasminga, drąsi ir pilna karčios gyvenimo patirties, kviečianti negyventi iliuzijomis ir politinių asmenybių pažadais bei "paplakšnojimais per petį." "Mums reikia daugiau Kalantų", kalbėjo jis.

Minėjimo meninė dalis — dailiojo žodžio ir muzikos pynė, paruošta Dariaus ir Laimos Lapinskių, buvo natūrali susidariusios nuotakos tąsa. "1944 metais vienu vieni partizanai stojo prieš rusų tankus su rankinėmis granatomis...", pradėjo Laima Rastenytė-Lapinskiene. Dariaus Lapinsko fortepiono palyda, nuotaikinga, originali ir atitinkanti tekstą, visą montažą jungė į vieną darnią, liūd-

nai iškilmingą visumą, kurioje nebuvo nei pigaus sentimentalio, nei dirbtino graudavimo, tik vienas didelis skausmo ir vienvės šauksmas tų, kurie liko beviltiškos kovos lauke mirčiai, tiek savo priesaikos rišami, tiek laisvės troškimu degdami. Į pabaigą Laima kvietė "šaukti į visą pasaulį — šaukime visi, kurie norime išlikti".

Įteikus programos dalyviams gėles, minėjimas buvo baigtas.

Tai buvo ori ir nuotaikinga popietė. Gaila, kad keletas pirmų snaigų tiek išgąsdino dalį mūsų visuomenės narių, kad pabijojo atvykti į minėjimą. Išgirdus Vladą Šakalį ir žinant jo iš Lietuvos pabėgimo graudžią Odisėją, darosi ir gėda, ir graudu. Kaip ir visuomet, galima būtų rasti kritikos žodžių ar tai dėl mikrofonų nesutvarkymo, akustikos trūkumų, dviejų pagrindinių kalbėtojų kvietimo. Tačiau paskutiniu metu mūsų minėjimų ir kitokio pobūdžio renginių organizatoriai pradeda nusi-kratyti stovyklinio stiliaus pranešėjų, įvadininių ir padėkos kalbų. Ateityje reikėtų vadovautis tiek tokio renginio pavyzdžiu, tiek

LITHUANIAN RADIO PROGRAM
4249 LAMBERT RD. CLEVELAND, OHIO 44121 (216) 382-9268

CLEVELANDO LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA

NUO 1981 GRUODŽIO 6
GIRDIMA SEKMADIENIAIS
7 VAL. VAK. — 8 VAL. VAK.
NAUJOJE STOTYJE

WJW
am
850

LITUVIŠKA MUZIKA, ŽINIOS, KELIAUJANČIO MIKROFONO REPORTAŽAI, MOTERIS PASAULIS, ISTORINIS IR LITERATŪRINIS VAIKŲ ŽODIS.

KLAUSYKITĖS TĖVYNĖS GARSŲ KIEKVIENA SEKMADIENĮ!

Vlado Šakalio mintimis. Tikrasis patriotizmas glūdi paprastame tikėjime į mūsų pareigą ne tik išlikti patiems, bet intensyviai rūpintis mūsų kenčiančios tautos tragiška padėtimi.

Aurelija Balašaitienė

• KOVO 14 D. 12 val. Lithuanian Village Inc. akcinių ir Lietuvių klubo narių metinis susirinkimas.

• KOVO 20-21 D. D. Drango romano premijos įteikimas ir koncertas DMNP parapijos salėje.

• KOVO 28 D. Kaziuko mugė.

• BALANDŽIO 3 D. — Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos 25 metų sukakties minėjimas-koncertas.

• 1982 M. BALANDŽIO 17 D. Dirvai paremti Pavasarinis balius Lietuvių Namuose.

• BALANDŽIO 25 D. šv. Kazimiero lit. mokyklos mokinių pirmoji komunikacija.

• GEGUŽĖS 2 D., sekmadienį, 3 val. p. p. Grandinėles koncertas CCC Main Campus teatre.

• PERKANT IR PARODANT NAMUS prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį, tel. 531-2211.

HELP WANTED

Companion for elderly Lithuanian lady, part or full time. Call after 6:00 o'clock: 243-3807. (47-48)

CLEVELANDO PARENGIMAI

• GRUODŽIO 20 D. — Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos rengiama Kalėdų eglutė 1982 M.

• SAUSIO 24, sekmadienį, 4 val. — Simfoninis koncertas Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

• SAUSIO 31 D. Kultūrinė popietė — knygos "Lietuviai Sibire" pristatymas. Rengia Neringos tunto vyr. skautės.

• VASARIO 13 D., šeštadienį, 6:30 v. v. — Lietuvos laisvės vigilija Dievo Motinos šventovėje, Rengia Dievo Motinos parapija.

• VASARIO 14 D. 4 v. p. p. Vasario 16-tosios minėjimas DMNP parapijos auditorijoje. Rengia ALT Clevelando skyrius.

• VASARIO 20 D., šeštadienį, Pilėnų tunto Blynų balius Lietuvių Namuose.

• VASARIO 21 D. Filmo "Prezidentas Antanas Smetona" demonstravimas ir Vasario 16 minėjimas Lietuvių Namuose. Rengia ALT S-gos Clevelando skyrius.

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PASALINTI VĖRVEJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablius kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.

MARTINS ir KUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

Superior Savings
ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
\$ 100,000.00

**NAUJAS PATARNAVIMAS
ATIDARYKITE SUPERIOR SAVINGS**

ČEKIŲ SĄSKAITA

Operacijos atliekamos be jokio mokesčio

Už įnašus mokame 5 1/4% palūkanų

**PASKOLOS NAMAM IR STATYBAI
ATLIKITE VISAS FINANSINES OPERACIJAS**

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS:

Kasdien nuo 9:30 iki 4:00, penktadieniais 9:30 iki 6:00,

šeštadieniais 9:30 iki 2:30, pirmadieniais uždaryta.

CLEVELANDE IR APYLINKĖJE

• **Žalgirio šaulių kuopos** moterų sekcija kaip ir pernai vėl tautiniais papuošalais papuošta 10 pėdų Kalėdų eglutė Cleveland State teatre, Play House Square, Euclid Ave. ir 17 gatvės kampas. Ten yra įvairių tautų bei organizacijų papuošta 50 eglučių. Čia vyks ta taip vadinamas Kalėdų švenčių festivalis, kurį kasmet ruošia The Junior League turinti virš 1,000 jaunų moterų.

Svečių lankymo valandos iki sekmadienio nuo 10:30 iki 6:00 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 1:00-6:00 val. vakaro. Automobilius galima patogiai pastatyti 17 gatvės teatro aikštėje už teatro pastato.

• **SLA 14 kuopos** metinis narių susirinkimas ir kalėdinis pobūvis bus sekmadienį, gruodžio 13 d. 12 val. Lietuvių namų patalpose. Susirinkime bus paminėta ir kuopos 80 metų sukaktis. Visi kuopos nariai ir tie, kurie norėtų įsirašyti į kuopą, įsigydami gyvybės draudimą, prašom dalyvauti metiniame susirinkime. Ta proga bus renkami kuopos valdyba ir kandidatai į SLA Pildomąją tarybą.

• **Lietuvių namus ir Lietuvių klubą** dabar administruoja direktorių grupė, vadovaujama paties bendrovių pirmininko Zenono Dučmano. Daug darbų yra atlikta, sumažintos administracinės išlaidos, padaryti pagerinimai Gintaro valgykloje. Nuo Naujų metų Gintaro valgykla veiks ir sekmadieniais, pensininkams valgykloje bus duodama speciali nuolaida.

• **Clevelando vyrų oktetas** vadovaujamas Ryto Babicko, šeštadienį, gruodžio

Žalgirio šaulių kuopos moterų sekcijos papuošta kalėdinė eglutė išstatyta Cleveland State teatre. J. Garlos nuotr.

12 dienos vakarą Gintaro valgykloje atliks tris muzikinius pasirodymus. Jų skambias dainas publika labai mėgsta. Tuo pačiu metu Gintaro valgykla tiekis svečiams skanią vakarienę. Įėjimas į Clevelando vyrų oktetą dainos vakarą kainuoja \$5.00 asmeniui, už vakarienę mokama atskirai. Bilietai gaunami klube.

• **Tėvynės Garsų radijo** programos gruodžio mėnesį įvyks šia tvarka: WJW AM 850 radijo stotyje gruodžio 6 (pirmoji), gruodžio 13 (prieškalėdinė su sveikinimais), gruodžio 20 (kalėdinė su sveikinimais) ir gruodžio 27 (Naujųjų Metų su sveikinimais). WZZP FM 106 radijo stotyje gruodžio 13 ir gruodžio 27 (Gyveni-

mo varpai). WJW stotyje programos girdimos 7-8 val. vak., WZZP — 6 val. 30 min ryto.

• **Clevelando Lietuvių namuose** nuo sausio 1 dienos bus laisva graži patalpa profesinei įstaigai. Apie patalpos dydį ir nuomos sąlygas prašom teirautis telef. (216) 531-2131.

• **Villa Angela Academy**, 17001 Lake Shore Blvd., Clevelande, kviečia visuomenę į kalėdinį festivalį gruodžio 13 d. nuo 2 iki 5 val. p. p. Bus įdomi programa, įvairūs tautybių skandėnai ir vaikams kampelis.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

ALT CLEVELANDO SKYRIAUS METINIS SUSIRINKIMAS

Susirinkimas įvyko lapkričio 22 d. šv. Jurgio parapijos salėje. Dalyvavo 33 atstovai nuo 15 organizacijų ir nemažai dalyvių be atstovavimo teisės. Susirinkimui pirmininkavo H. Idzelis ir Al. Laikūnas. Sekretoriavo Ona Jokūbaitienė. Skyriaus atliktų darbų pranešimą pirm. Alg. Pautienis išdalino atstovams raštu, papildydamas ir žodžiu. Pranešime minimi tokie atlikti darbai, kaip suruoštas Vasario 16 minėjimas, kuris buvo gausus ir aukų surinkta 2,600 dol., Tragiškųjų Birželio trėmimų minėjimas surengtas drauge su latviais ir estais birželio 13 ir 14 d. d. Edgewater valstybiniam parke. Pavergtų Tautų savaitės minėjimas š. m. liepos mėn. 13 d. kur lietuvius atstovavo skyriaus valdyba ir pabaltiečių draugiškumo vakaras spalio mėn. 24 d. Latvių parapijos salėje vakarų pusėje, kurio tikslas buvo suartinti lietuvius, latvius ir estus, bei sutelkti lėšų tolimesnei laisvinimo veiklai.

Skyriaus atstovai dalyvavo ALT'o metinėje konferencijoje Chicagoy spalio 17 d. ir latvių, estų ir ukrainiečių Nepriklausomybės šventėse.

Pirm. Alg. Pautienis valdybos vardu pareiškė padėką visiems kurie prisidėjo prie ALT veiklos pagyvinimo. Iš išdininko metinės apyskaitos girdėjom, kad šiais metais turėjo pajamų: su praeitų metų likučiu — \$4505.10, išlaidų \$3944.24, liko kasoje — \$560.86. Į išlaidas įeina pasiūsta Centru \$2000 suma. Organizacijų atstovai visus pranešimus priėmė plojimu.

Valdomųjų organų rinkimai. Valdybos ir revizijos komisijos nariai, susirinkimo pasiūlymu, sutiko pasilikti sekančiais kadencijai tie patys, būtent: valdyboj — Alg. Pautienis, O. Jokūbaitienė, K. Karalis, Br.

Nainys, J. Budrienė, A. Mackuvienė ir B. Natkevičiūtė. Reikalui esant valdybai suteikta teisė koptuoti ir kitus asmenis į valdybą.

Revizijos komisijoj — H. Idzelis, R. Bridžius ir Z. Obelenis.

Klausimuose ir sumanymuose "Žaibo" sporto klubo reikalu kalbėjo A. Bielskus. Pažymėjo, kad klubas turi 130 registruotų jaunuolių — sportininkų ir prašo organizacijų atstovus klubą remti. Ateinančiais metais gegužės mėn. 8-9 dienomis Clevelande ruošiamos 32-rosios sportinės žaidynės. Klubas prašo tuo laiku kitų parengimų nedaryti.

Dėl laisvinimo reikalams aukų rinkimo siūloma, kad aukos būtų renkamos ne tik Vasario 16-tos proga, bet ilgiau pav. nuo sausio 1 d. iki kovo 1 d. Taipogi gerų pasėkmių duoda aukas renkant asmeniškai kontaktai, bet ne vien tik kreipiantis laiškais.

DMNP bažnyčioj prieš pagrindinį Vasario 16-sios minėjimą (šeštadienį) yra ruošiamą vigiliją Lietuvos laisvės intencija. Tai prasmingas įnašas į laisvės kovą. Kadangi pagrindinis minėjimas yra politinė manifestacija, todėl vigilijos dalyviai prašomi atsilankyti ir į pagrindinį minėjimą.

Dėl sovietų sufabrikuotų apkaltinimo dokumentų lietuviams ir dėl žydų komiteto nacių nusikaltėlių medžiojimo veiklos, siūloma veikti organizuotai padedant paliestiems asmenims. Valdybai pavedama vietoj sekti ir reikalui esant susisiekti su Centru. Manoma, kad Centras turėtų pasamdyti tuo reikalu patyrusį advokatą sufabrikuotose bylose asmenims ginti. Iki šiolei tais reikalais daugiausia rūpinasi BALFas ir ALTas. Susirinkimas nepritarė rašyti standartinius laiškus JAV senato ir kongreso nariams.

Susirinkimas praėjo darnioj ir darbingoj nuotaikoj. Diskusijose dalyvavo: Alg. Kasulaitis, Pr. Razgaitis, A. Garka, A. Jonaitis, J. Budrienė, J. Virbalis, B. Smetonienė, O. Jokūbaitienė, A. Styra ir kt. (kk)

• **PATRIA** prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TURNER REALTY

501 EAST 185 ST.

EUCLID, OHIO 44119

PHONE: 486-2530

RITA MATAS

ISTAIGOS

ADMINISTRATORE

PILNATEISE NEKILNOJAMOJO TURTO
ĮVERTINTOJA.

Esame registruoti pilnateisiais nariais trijose skirtingose Multiple Listing įstaigose:

CAMLS — Cuyahoga County (Cleveland & Suburbs)
LCMLS — Lake County
RMLS — United States.

Todėl galima triskart plačiau skelbti Jūsų parduodamąjį nekilnojamąjį turtą. Tuo reikalu kreipkitės į bet kurį mūsų bendradarbių arba jeigu jums reikia namų įvertintojo mokesčių ar kitokiems reikalams, kreipkitės į Ritą Matienę, pilnateisę namų įvertintoją.

501 EAST 185 ST.

EUCLID, OHIO 44119

PHONE: 486-2530

Bendradarbiai:
DALIA ŠIRVAITIS
ANTANAS KALVAITIS
ALGIS MATAS
TONI LINDEN
DALIA KASULAITIS
PETRAS MATAS
RAY SABALIAUSKAS
PATRICIA A. SAJOVEC
VYTAS MATAS —
teisėninkas

DIRVA

LIETUVOS PASIUNTINYBEI REIKALINGA SKUBI PARAMA

Esant skubiam reikalui, pageidaujama, kad organizacijos ir pavieniai tautiečiai, norintieji jau dabar prisidėti prie šiuo laiku reikalingiausio ir neatidėliotino Atstovybės rūmų Washingtono remonto, aukas siųsti tiesiog Lietuvos Atstovybei (išrašant čekius LITHUANIAN LEGATION vardu) šiuo adresu:

Lithuanian Legation
2622 16th Street N.W.
Washington, D. C. 20009

• Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjunga, per sekr. dr. A. Lipskienę, Dirvai pa-

remti atsiuntė 50 dol., linkint ir toliau ištvermės ir energijos dirbant lietuvių išlaikymo darbe. Ačiū už auką ir linkėjimus.

• Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų S-gos Bostono skyrius, per pirm. Joną Vasį, Dirvai paremti atsiuntė auką 25 dol. Ačiū.

• ŠALFASS suvažiavimo aprašyme (Dirva Nr. 46) vardinant naujai išrinktą valdybą per klaidą buvo praleista R. Dirvonio pavardė. Atsiprašome.

• Dr. Petras ir Elvyra Pamataičiai, iš Santa Monica, filmui "Antanas Smetona" išlaidoms padengti paaugojo 50 dol.

DIRVOS RĖMĖJAI

Atnaujinami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai paremti aukojo:

Dr. V. Gruzdis, Euclid ..10.00
A. Vanagas, Highland ..20.00
J. Maziliauskas, Cleveland 3.00
T. Dambrauskas,

Hot Springs 5.00
V. Vitkus, Rochester15.00
Pr. Šlitteris, Wauegan .. 5.00
E. Jodinskienė, Detroit .. 5.00
Ign. Janavičius, Cleveland 3.00
G. Lekšas,

Western Springs10.00
S. Butrimas, Cleveland 10.00
J. Grigaitis, Chicago20.00
M. Gečiauskas, Manchester 5.00
E. Mazionis, Elizabeth ..15.00

K. Stundžia, St. Catharines 5.00
A. Karklius, Bratenahl ..25.00
Ig. Stankus, Cleveland ..10.00
R. Guzulaitis, Speedway 10.00
A. Blazevičius, Bernard 3.00

I. Galiūnas, Vancouver ..10.00
D. Baker, Shaker Hts. .. 5.00
X. L., Brecksville20.00
P. Palubinskas, Chicago 32.00
T. Duleba, Euclid18.00

G. H. Gontar, St. Louis .. 7.00
R. Kudukis, Pepper Pike 8.00
P. Vėbra, Chicago15.00
Dr. J. Stungys,

Richmond Hts.15.00
V. T. Urbaičiai,
Mayfield Hts.20.00
J. Stankūnas, Elizabeth 20.00
K. Ramanauskas Livonia 5.00

M. Kasniūnas, Tinley Pk. 10.00
Č. Tamašauskas, Phila. .. 5.00
A. Kruvelis, Chicago20.00
A. Bajalis, Los Angeles .. 3.00
J. Stankūnas,

Michigan City10.00
H. Bagdonienė, Chicago 10.00
Roque Mark Co.,
Santa Monica20.00
Korp! Giedra Clevelande 25.00

A. Vaičienė, Cleveland .. 3.00
A. Andriulionis, Boston ..10.00
P. Žolynas, Chicago....10.00
A. Mačionis,
St. Petersburg10.00

Kun. A. Babonas, Detroit 5.00
J. Nakutavičius,
Massapequa20.00
"Jinai ir Trys Gintarai"

estradinės muzikos
vienetas, New York ..20.00
M. Kizis, Tecumseh 5.00
S. Mickus, Medinah15.00
E. Šilgalis, Baltimore 2.00
T. Blinstrubo sukakties

minėjimo komitetas31.15
J. Skardis, Chesnut Hill 8.00
Br. Snarskis, Brecksville 10.00
A. Leonas, Bradford13.00
Br. Akelis, Venezuela .. 8.00
Dr. A. Pacevičius,

Toronto15.00
V. Daugelavičius,
Montreal 3.00
J. Jankaitis, Toronto15.00
P. Berneckas, Toronto .. 5.00
J. Ališauskas, Cicero10.00

S. Skorupskas,
W. Boomfield 2.00
A. Ereminas, Thomaston 5.00
P. Bielskus, Ridgewood 10.00
Dr. H. Brazaitis,

Willoughby10.00
V. Garliauskas,
Grand Island15.00
A. Tėvelis, Hamilton 8.00
A. Garka, Cleveland 5.00
K. Trečiokas, Union23.00

D. Petrutyte, Chicago ..10.00
P. Balčiūnas, Hot Springs 5.00
D. Alseikienė, Los Angeles 5.00
Dr. J. Stukas, Watchung 40.00
J. Andrašūnas, Chicago 10.00
G. Šileika-Everett,

New York10.00
A. Valavičius,
Los Angeles25.00
A. Vaišnys, Los Angeles 10.00
M. Kasniūnas, Tinley Prk. 3.00
P. Račkauskas, Dorchester 5.00

Hot Springs lietuvių kapinėse bendram paminklui pamato padėjimo dalyviai. Iš dešinės: W. Holden — Hot Springs Manument direktorius, J. Harris — Kapinių administratorius, V. Tamošaitis, kun. J. Burkus ir T. Dambrauskas.

HOT SPRINGS

LIETUVIŲ KAPINĖS

Hot Springs, Ark. gyventantiems lietuviams pavyko gauti lietuvių kapinėms vietą "Crestview Memorial Park and Memorial Gardens" ribose, netoli Hot Springs miesto.

Kapinėms įkurti iniciatyvos ėmėsi T. Dambrauskas, kun. P. Patlaba ir kun. J. Burkus. Jiems pritarė Hot Springs Lietuvių Moterų Seklyčia, ALT skyriaus valdyba ir LAS skyriaus valdyba.

Š. m. birželio 19 dieną buvo sušauktas kapinėse įsigijusių sklypus susirinkimas. Susirinkimui pirmininkavo T. Dambrauskas, se-

kretoriavo R. Jankus-Tautvidas. Susirinkime buvo nutarta pastatyti Lietuvių Kapinėse bendrą paminklą ir tam reikalui aukoti, pagal išgales, po 100 dol. už kiekvieną kapinėse turimą sklypą. Taip pat, kapinių reikams tvarkyti, buvo išrinktas Koordinacinis Komitetas, pirmininkas T. Dambrauskas, sekretorius kun. J. Burkus ir ižd. V. Tamošaitis.

Š. m. lapkričio 11 dieną buvo padėtas paminklui pamatas. Tame pamate buvo įmūrintas nerūdyjamo plieno cilindris su paminklo pastatymo dokumentu ir aukotojų sąrašu. Paminklas bus užbaigtas artimu laiku. Jo pašventinimas įvyks 1982 m. gegužės 30 d.

T. Dambrauskas

A. Ereminas, Thomaston 5.00
P. Bielskus, Ridgewood 10.00
Dr. H. Brazaitis,
Willoughby10.00
V. Garliauskas,

Grand Island15.00
A. Tėvelis, Hamilton 8.00
A. Garka, Cleveland 5.00
K. Trečiokas, Union23.00
D. Petrutyte, Chicago ..10.00

P. Balčiūnas, Hot Springs 5.00
D. Alseikienė, Los Angeles 5.00
Dr. J. Stukas, Watchung 40.00
J. Andrašūnas, Chicago 10.00
G. Šileika-Everett,

New York10.00
A. Valavičius,
Los Angeles25.00
A. Vaišnys, Los Angeles 10.00
M. Kasniūnas, Tinley Prk. 3.00
P. Račkauskas, Dorchester 5.00

A. Meiliūnienė, Australija 20.00
R. Dumbrys, Chicago 5.00
Dr. V. Dargis,
Westchester25.00
Amerikos Lietuvių

Inžinierių ir Architektų
S-gos Bostono Skyrius 25.00
Pasaulio Lietuvių Gydytojų
Sąjungos Valdyba50.00
M. Jason, Greenwich30.00

K. Tirva, Ormond Beach 25.00
K. Ralys, Cleveland15.00
C. Janušauskas, Langueuil 1.62
F. Česonienė, Baltimore 5.00
V. Kasniūnas,

Beverly Shores 5.00
S. Griezė, Dorchester 8.00
A. Jonynienė, Detroit10.00
J. Staškus, Yonkers 5.00
L. A. Jurkūnai, Berwyn 5.00
Pr. Pakalniškis,

Santa Monica 8.00
Dr. J. Urbaitis, Kane 3.00
A. Krakauskas, Chicago 10.00
J. Rastapkevičius, Dutton 9.72
J. Kazitėnas, Kenosha ..8.00

J. Povilaitienė, Omaha ..10.00
V. Šarka, Omaha 3.00
V. Radys, Beverly Shores 5.00
Ed. Meilus, Shrewsbury 10.00
J. Pilkauskienė, Hamilton 25.00

Pr. Lekutis, Fruitport ..10.00
K. Sragauskas, Detroit .. 5.00
A. Baškauskas, Brockton 5.00
J. Laurinaitis, Australija 20.00
A. Kvietys, Dayton 3.00

Širdžiai dėkojame.
Visiems aukotojams nuo-

Jonas Vizbaras savo romano "Alšėnų kunigaikštystė" pristatyme lapkričio 8 d. Bostono lietuviams pasirašo knygą p. Gavelienėi.

Ką dovanoti Kalėdoms?

Užprenumeruokite savo

bičiuliui DIRVĄ

ir jis prisimins

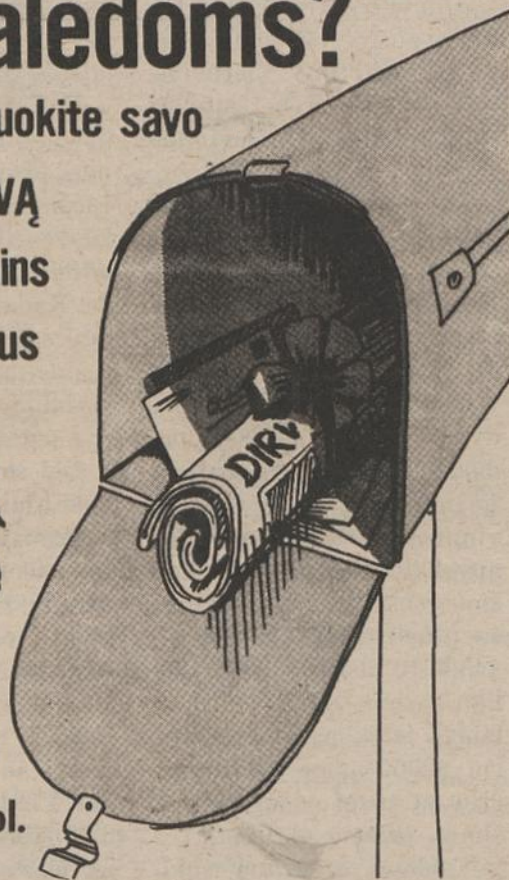
jus 52 kartus

metuose

Prenumerata

metams 17 dol.

IŠKIRPTI

DIRVA

P. O. Box 03206

Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu dol. ir prašau siuntinėti DIRVĄ
kaip mano kalėdinę dovaną šioms asmenims:

Pavardė ir vardas

Adresas

Pavardė ir vardas

Adresas

Užsakytojas

Dirvos prenumerata metams 17 dol. Susipažinimui
iki š. m. gruodžio 31 d. 1 dol.

EXPERIENCED MAIDS FOR
CLEANING DUTIES, WELL ESTABLISHED APT. COMMUNITY.
EXCELLENT BENEFITS, PAID
VACATION, SALARY ACCORDING TO EXPERIENCE. CALL
Julie 216-449-5800
(43-49)